

St. meld. nr. 91. (1965—66)

Norsk kulturfond - Årsmelding 1965.

*Tilråding fra Kirke- og undervisningsdepartementet av 25. mai 1966,
godkjent ved kongelig resolusjon samme dag.*

(Foredratt av statsråd Kjell Bondevik.)

I St. prp. nr. 130 (1964—65) om vedtekter for Norsk kulturfond og retningslinjer for bruken av fondets midler, heter det i punkt I, Vedtekter for Norsk kulturfond, § 5, at «Kirke- og undervisningsdepartementet skal hvert år gi melding til Stortinget om Norsk kulturfonds virksomhet i foregående budsjettår». Norsk kulturråd har med brev av 31. mars oversendt årsmeldingen for 1965.

Det er forutsetningen at Stortinget skal få melding om Kulturfondets virksomhet i det forløpne år i begynnelsen av det påfølgende budsjettår. I reglementet for Norsk kulturråd er det derfor fastsatt at rådet innen 15. februar skal gi melding til departementet om fondets virksomhet det foregående år.

Det tok imidlertid en del tid før Norsk kulturråd fikk etablert seg med en egen administrasjon. Dette har nødvendigvis måttet medføre at rådet er blitt noe forsinket med melding for fondets første driftsår. Fra omkring nyttår 1966 er Kulturrådets administrasjon inne i fastere former. Det er samtykket i at sekretariatet til Norsk kulturråd inntil videre får følgende stillinger:

Direktør i sjefsregulativet kl. 2
1 konsulent I i lønnsklasse 20
2 sekretærstillinger, hvorav 1 førstesekretær
3 stillinger i kontorfullmektig/kontorassistentgruppen

I den utstrekning det måtte vise seg nødvendig for å komme à jour med saksbehandlingen vil rådet leilighetsvis kunne engasjere ytterligere hjelp for lengre eller kortere tidsrom.

I årsmeldingen som Norsk kulturråd legger fram og som er delt i fire kapitler, gir rådet en oversikt over retningslinjer og opp-

legg for rådets arbeid, redegjør for de erfaringer som er gjort og for fordelingen av de midler som fondet disponerte for 1965.

Når det gjelder generelle erfaringer etter første års virksomhet, uttaler rådet at det har måttet arbeide under improviserte og mangelfulle administrative forhold, og året 1965 må derfor betraktes som et forsøks- og oppstartingsår.

Departementet er enig i at 1965 må ses som et prøveår, men med de erfaringer som er vunnet og den administrasjon som etter hvert er bygd opp, regner departementet med at begynnelsesvanskelighetene nå stort sett er overvunnet. Departementet mener ellers at på tross av de problemer som Norsk kulturråd møtte i sitt første virkeår, har rådet gjort et verdifullt og grunnleggende arbeid.

Om forholdet mellom bevilgninger til kulturformål over statsbudsjettet og Norsk kulturfond, uttaler rådet at det ser det som viktig med en nær kontakt mellom departementet og rådet i disse spørsmål. Rådet finner det ikke urimelig at enkelte utgiftsposter overføres fra statsbudsjettet til fondet. Det kan være oppgaver som løses bedre innen den friere budsjettamme som fondet har, og som ikke er bundet til de årlige budsjetterminer. Rådet understreker imidlertid at denne arbeidsfordeling mellom fondet og statsbudsjettet ikke må hindre at saker som rådet tar opp med samtykke fra departementet i sin tid kan overføres til statsbudsjettet, dersom tiltaket viser seg verdifullt og bør etableres som en fast institusjon med årlige offentlige driftstilskott.

Rådet uttaler at det er fullt klar over den innvending som kan reises mot dette prin-

Norsk kulturfond — Årsmelding 1965.

sipp: at forsøksordningen kan ha ført til avtaler og tilsetninger som må omgjøres. I slike saker vil rådet imidlertid gjøre det helt klart for initiativtakerne at det her dreier seg om forsøk, og at fondsmidler bare kan bevilges i forsøksperioden.

Departementet er enig i det syn på Norsk kulturfonds virksomhet som rådet her gir uttrykk for. I den forbindelse viser departementet til St. prp. nr. 130 (1964—1965) om vedtekter for Norsk kulturfond og retningslinjer for bruken av fondets midler, der det heter at om «et tiltak som med fondsmidler er satt i gang på eksperiment- eller prøvebasis seinere skal føres over til statsbudsjettet, forutsettes avgjort i forbindelse med de årlige budsjettforhandlinger.»

Rådet beklager i årsmeldingen (s. 18) at bevilgningen på statsbudsjettet for 1966 til kortfilm- og barnefilmproduksjon ble redusert med kr. 100 000 (kap. 358, post 73). Av bevilgningen under kap. 358, post 73, har Kirke- og undervisningsdepartementet i seinere år satt av kr. 100 000 til støtte av fri kunstnerisk kortfilm. Departementet begrunnet reduksjonen med at frie kunstneriske filmer kunne få tilskott fra Kulturfondet. Rådet uttaler i årsmeldingen at det kan være enig i at tilskott til frie kunstneriske kortfilmer er en naturlig oppgave for fondet. Rådet hevder at det beløp som ble frigjort på statsbudsjettet, burde være brukt til å styrke produksjon av opplysnings- eller barnefilmer.

Rådet uttaler ellers at det er enig i at det beløp som har vært bevilget over statsbudsjettet (kr. 120 000) til ekstraordinære tiltak ved museene, er ført over til Kulturfondet, men rådet ville ha funnet det naturlig om denne innsparing hadde vært brukt til styrking av museenes ordinære budsjetter.

Når det er gitt uttrykk for at bevilgningene til Norsk kulturfond må komme i tillegg til bevilgningene til kulturformål over statsbudsjettet, er Kirke- og undervisningsdepartementet enig i dette syn, men vil understreke at bevilgningene til disse formål over statsbudsjettet må ses under ett og at en derfor ikke for sterkt må feste seg ved enkelte poster under et eller annet kapittel. Departementet kan derfor ikke slutte seg til det syn at overføring av enkelte utgiftsposter fra statsbudsjettet til Kulturfondet, automatisk skal medføre at et tilsvarende beløp bevilges til andre formål under samme kapittel. Det er nødvendig å vurdere statsbudsjettets bevilgninger til kulturformål under ett og foreta en samlet prioritering.

Når det gjelder økonomisk støtte til tidsskrifter, uttaler rådet at det er en del tids-

skrifter som naturlig hører hjemme på statsbudsjettet.

For en del år siden ble etter samråd med Norges almenvitenskapelige forskningsråd de mer vitenskapelige tidsskrifter ført over fra statsbudsjettet til NAVF. Etter at Norsk kulturfond var opprettet fant Kirke- og undervisningsdepartementet det naturlig at tidsskrifter av mer allmennkulturell art fikk sin støtte fra Kulturfondet. Bakgrunnen for departementets standpunkt er at både Norges almenvitenskapelige forskningsråd og Norsk kulturråd sitter inne med sakkunnskap som gjør det hensiktsmessig at vurderinger som gjelder støtte til tidsskrifter skjer i disse instanser. Departementet ser det fortsatt som en fordel at støtte til de tidsskrifter det her gjelder, kan skje mest mulig samlet og av midler som de vurderende organer rår over. I tilfelle det av spesielle grunner skal gjøres unntak fra denne regel, mener departementet at vedkommende tidsskrift i så fall bør bevilges tilskott over det fagkapittel i statsbudsjettet hvor tidsskriftet hører hjemme.

Kulturrådet gir i årsmeldingen en oversikt over arbeidet med innkjøpsordningen for norsk skjønnlitteratur til folkebibliotekene. Innkjøpsordningen omfattet i 1965 om lag 1 000 biblioteker. Kulturrådet foreslår at ordningen med presentasjonseksemplarer blir forlenget for ett år uten andre endringer enn det innvunne erfaringer tilsier.

Norsk kulturråd opplyser at det på forhånd er på det rene at atskillig over 1 000 folkeboksamlinger vil ønske å være med i 1966 og det foreligger dessuten en rekke søknader fra pasientbiblioteker og andre. Hvis ikke antallet nye bøker i 1966 skulle bli vesentlig lavere enn året før og omkostningene dermed mindre, mener Kulturrådet at det ikke er realistisk innenfor rammen av det nåværende budsjett å gå til utvidelse av tallet på mottakere.

Rådet peker ellers på at ordningen i 1965 i realiteten bare gjaldt for et halvt «bokår» og mener det vil være av stor betydning å skaffe seg et fullstendig års erfaringer å bygge på for å kunne vurdere ordningens positive og negative sider.

I sin innstilling om fordeling av Kulturfondets midler for 1966 uttaler rådet at det bør gjøres følgende justeringer i innkjøpsordningen:

1. Innkjøp bør ikke foretas av mer enn ett verk av hver forfatter.
2. Hvis det blir nødvendig fordi tittelmengden blir større enn forutsatt, kan tildelingen måtte begrenses slik at ingen enkelt kommune får mer enn f. eks. 4 sett av bøkene.

Norsk kulturfond — Årsmelding 1965.

Rådet uttaler videre at hovedavtalen med de to forleggerforeningene om kjøp av materie og satsene for refusjon av forskottshonorarer forutsettes prolongert, med de modifikasjoner man i tilfelle blir enige om.

Kirke- og undervisningsdepartementet mener at når det først har vært gjennomført en presentasjonsordning for norsk skjønnlitteratur, bør en i det minste ha et helt kalenderårs erfaring å bygge på før det skal tas endelig standpunkt til en framtidig ordning for støtte til norsk litteratur. Ordningen bør derfor gjøres gjeldende for 1966, og da med de justeringer rådet har foreslått. Ved fordelingen av Norsk kulturfonds midler for 1966 er det i henhold til dette satt av kr. 2 700 000 til presentasjonsordningen.

For 1965 ble det bevilget 10 mill. kroner til Norsk kulturfond, som ved årets utgang var

gitt som tilskott eller disponert til følgende formål:

Litteratur	kr. 3 410 000
Musikk	» 900 000
Bildende kunst	» 1 000 000
Film	» 300 000
Kulturvern	» 750 000
Kulturbygg	» 3 300 000
Andre formål	» 120 000
Utredninger og utvalg	» 60 000
Administrasjon og kontorhold	» 160 000

I alt

kr. 10 000 000

Kirke- og undervisningsdepartementet

tilrår:

Avtrykk av tilråding fra Kirke- og undervisningsdepartementet av 25. mai 1966 om Norsk kulturfond — Årsmelding 1965, blir sendt Stortinget.

Vedlegg.

NORSK KULTURRÅD

Årsmelding 1965

Innhold:

	Side
KAP. I. ORGANISASJON og VIRKSOMHET	7
<i>Rådets sammensetning 1965—68</i>	7
<i>Vedtekter og retningslinjer, fastsatt av Stortinget 19. juni 1965</i> ..	7
<i>Reglement, fastsatt ved kongelig resolusjon 27. august 1965</i>	8
<i>Arbeidsorganer og arbeidsfordeling</i>	9
<i>Møter i rådet og arbeidsutvalget</i>	9
<i>Utredninger og utvalg</i>	12
<i>Samarbeid med andre institusjoner</i>	13
<i>Uttalelser og innstillinger avgitt til Kirke- og undervisningsdepar- tementet 1965</i>	14
<i>Reiser</i>	15
 KAP. II. KOORDINERING MED STATSBUDDSJETTET	15
<i>Generelle erfaringer etter første års virksomhet</i>	15
<i>Oppgavefordeling mellom statsbudsjettets «kulturkapitler» og fondet</i>	16
 KAP. III. TILSKOTT	19
<i>Litteratur</i>	20
<i>Musikk</i>	24
<i>Bildende kunst og brukskunst</i>	26
<i>Film</i>	28
<i>Kulturvern</i>	28
<i>Kulturbygg</i>	30
<i>Andre formål</i>	32
 KAP. IV. ADMINISTRASJON	33
 VEDLEGG NR. 1—6	

Kap. I. Organisasjon og virksomhet.

Norsk kulturråd legger med dette fram sin første årsmelding.

I St.prp. nr.130, III C. Om anvendelse av Kulturfondets midler, har departementet fastsatt:

«Ved begynnelsen av budsjettåret fremmes melding til Stortinget om Kulturfondets virksomhet i det foregående år, som forutsatt av Kirke- og undervisningsdepartementet».

I sin innstilling til Kirke- og undervisningsdepartementet av 19. august 1965 om fordeling av fondsmidler for 1965, uttalte Rådet at det tok «sikte på at melding om virksomheten i 1965 skulle foreligge innen 15. februar 1966. Men en uttrykkelig forutsetning for denne normalisering av Norsk kulturfonds virksomhet er at Rådet får bygd opp den nødvendige administrasjon i nær framtid». Denne forutsetning har ikke vært oppfylt og det har ikke vært mulig å fremlegge denne årsmelding før nå.

Oversikt over bevilgninger og tilskott er gitt under de enkelte fagområder i kap. III.

Rådets sammensetning 1965—68.

Norsk kulturråd er opprettet i samsvare med St.prp. nr. 1, Tillegg nr. 1, 1964—65. Det har 7 medlemmer oppnevnt ved kongelig resolusjon og 4 medlemmer oppnevnt av Stortinget, alle for 4 år.

Oppnevnt ved kongelig resolusjon:

Pianisten Kjell Bækkelund, Oslo.

Varamann: Teatersjef Arild Brinchmann, Oslo.

Forfatteren Thorbjørn Egner, Oslo.

Varamann: Magister Lars Roar Langslet, Oslo.

Teatersjef Hans Heiberg, Oslo.

Varamann: Lektor Torild Skard, Oslo.

Arkitekt Torbjørn Rodahl, Oslo.

Varamann: Brukskunstneren Per Hætta, Karasjok.

Malerinnen Inger Sitter, Paris.

Varamann: Redaksjonssekretær Simen Skjønberg, Oslo.

Forfatterinnen Halldis Moren Vesaas, Ytre Vinje.

Varamann: Redaktør Per Håland, Bergen.

Ekspedisjonssjef Leif J. Wilhelmsen, Oslo.

Varamann: Museumsdirektør Reidar Kjellberg, Oslo.

Oppnevnt av Stortinget:

Dosent Kjell Bondevik, Bergen.

Varamann: Lektor Olaf Kortner, Oslo.

Høgskolerektor, professor Edvard Bull, Trondheim.

Varamann: Rektor Kjølve Egeland, Stavanger.

Sjefsekretær Bjartmar Gjerde, Oslo.

Varamann: Fru Thora Vaa, Rauland.

Maleren rektor Håkon Stenstadvold, Oslo.

Varamann: Forfatterinnen Elisabeth Doréd, Halden.

Formann oppnevnt ved kongelig resolusjon ekspedisjonssjef Leif J. Wilhelmsen.

Viseformann oppnevnt ved kongelig resolusjon pianisten Kjell Bækkelund.

Etter 1. oktober 1965 er Kortner trått inn som medlem av Rådet, da statsråd Bondevik har meddelt Stortingets presidentskap at han som statsråd ikke møter i Rådet.

Vedtekter for Norsk kulturfond.

fastsatt av Stortinget 19. juni 1965:

§ 1.

Norsk kulturfond som er opprettet i samsvare med stortingsvedtak av 11. desember 1964, har som sitt formål fremme av kunst og kulturvern. Midlene til fondet bevilges årlig av Stortinget og forutsettes minst å svare til inntektene av omsetningsavgiften på periodiske publikasjoner.

§ 2.

Norsk kulturfond har som formål å stimulere skapende åndsliv i litteratur og kunst, verne vår norske kulturarv og virke for at flest mulig skal få del i kulturgodene.

§ 3.

Norsk kulturfonds midler forvaltes av Finansdepartementet, og disponeres ved kongelig resolusjon etter tilråding fra Kirke- og undervisningsdepartementet, og i samsvar med retningslinjer som Stortinget har fastsatt.

Norsk kulturfond — Årsmelding 1965.

§ 4.

Norsk kulturråd gir tilråding om fordeling av fondets midler og har ansvaret for de beløp som ved fordelingen blir stilt til Rådets disposisjon.

§ 5.

Kirke- og undervisningsdepartementet skal hvert år gi melding til Stortinget om Norsk kulturfonds virksomhet i foregående budsjettår.

**Retningslinjer for bruken
av Norsk kulturfonds midler**

fastsatt av Stortinget 19. juni 1965:

Rammen for fondets virksomhet er kunst og kulturvern. Rådets tiltak bør ha den dobbelte hensikt å stimulere kunsten og kulturvernet, og samtidig å gjøre kunst- og kulturverdiene tilgjengelige for flest mulig. Innenfor denne rammen vil rådet til enhver tid måtte vurdere hvilke oppgaver som bør prioriteres. Det er forutsetningen at rådet skal legge særlig vekt på:

- a. Tiltak til fremme av norsk litteratur. For bruk av midler til slike tiltak er det utarbeidet særlige regler.
- b. Tiltak til fremme av norsk musikkliv.
- c. Tiltak til fremme av norsk bildende kunst, innkjøp av bildende kunst til offentlige kunstsamlinger og til offentlig utsmykking.
- d. Tiltak til fremme av norsk filmkunst.
- e. Tiltak til bedring av kunstnerens utdanningsvilkår i Norge, herunder videreutdanning av kunstnere.
- f. Kulturverntiltak, herunder vern av samisk kultur.
- g. Støtte til finansiering av kulturbygg.
- h. Tiltak som bidrar til å skape et rikere kulturelt miljø i bygd og by, og bedre estetisk utforming av våre omgivelser.
- i. Tiltak som kan lette adgangen til god kunst og skape økt forståelse for dens verdier.
- j. Initiativ og støtte til større kulturelle engangstiltak, som f.eks. kunstneriske innslag i nasjonale jubileer og minnehøgtider, og større engangsturneer fra kunstinstitusjoner.

Reglement for Norsk kulturråd

fastsatt ved kongelig resolusjon

27. august 1965:

- § 1. Norsk kulturråd er opprettet i samsvar med stortingsvedtak av 11. desember 1964.
- § 2. Rådet skal ha 11 medlemmer med personlige varamenn, hvorav 4 medlemmer med varamenn oppnevnes av Stortinget

og 7 medlemmer med varamenn av Kongen etter tilråding fra Kirke- og undervisningsdepartementet, alle for 4 år om gangen. Kongen oppnevner Rådets formann og nestformann.

- § 3. Rådet kan oppnevne et arbeidsutvalg på inntil 5 medlemmer der formannen og nestformannen er med.

Rådet kan også nedsette utvalg til å arbeide med særskilte saker eller saksområder. Dersom utvalgene omfatter personer som ikke er medlemmer av Rådet, må oppnevningen godkjennes av departementet.

- § 4. Rådet har til oppgave å arbeide for kunst og kulturvern i samsvar med de vedtekter for Norsk kulturfond og de retningslinjer som Stortinget fastsetter. Det er Kirke- og undervisningsdepartementets rådgivende organ i saker som gjelder Norsk kulturfond og skal gi uttalelser i andre spørsmål som departementet legger fram for det, eller som Rådet selv ønsker å ta opp.

Rådet skal hvert år gi tilråding til Kirke- og undervisningsdepartementet om fordeling av de midler som bevilges til Kulturfondet. Det har ansvaret for bruken av de midler som ved fordelingen blir stilt til Rådets disposisjon. Rådet skal innen 15. februar gi melding til Kirke- og undervisningsdepartementet om fondets virksomhet i det foregående år.

- § 5. Rådet holder møte minst 2 ganger om året. Ellers kan Rådet innkalles til møte når formannen, 2 medlemmer eller departementet mener det er ønskelig. Arbeidsutvalget har møte så ofte det er nødvendig eller når formannen eller to medlemmer ber om det. Rådet og arbeidsutvalget er vedtaksføre når minst halvparten av medlemmene er til stede. Ved avstemning blir sakene avgjort ved vanlig flertall. Står stemmene likt, avgjør formannens stemme utfallet. Rådet og arbeidsutvalget skal føre møtebok. Utskrift av møtebøkene skal sendes medlemmene av Rådet og varamennene etter hvert møte.
- § 6. Rådet drøfter og avgjør alle viktige saker, eventuelt etter at de er forberedt av arbeidsutvalget, og bestemmer hva slags saker som kan overlates arbeidsutvalget til avgjørelse eller uttalelse. Alle tilrådinger skal være grunngitte. Vedtak i arbeidsutvalget skal legges fram for Rådet i neste møte.
- § 7. Utgifter til Rådets møter, administrasjon og sekretariat dekkes av fondet.

Arbeidsorganer og arbeidsfordeling*Arbeidsutvalg:*

I samsvar med § 3 i reglementet har Rådet nedsatt et arbeidsutvalg på 5 medlemmer:

Rådets formann Wilhelmssen, nestformann Bækkelund, og rådets medlemmer Rodahl, Stenstadvold og Halldis Moren Vesaas.

Varamenn: Egner og Gjerde.

Som foreløpige retningslinjer for arbeidsutvalget har Rådet fastsatt:

1. Arbeidsutvalget skal forberede de saker som skal behandles av Rådet.
2. Arbeidsutvalget kan avgjøre mindre saker som ikke reiser spørsmål av prinsipiell betydning, og som kan dekkes innenfor rammen av det løpende budsjett. Med mindre saker forstås:
 - a. Bevilgninger innen fondets virksomhetsområde opp til kr. 15 000, når disse ikke reiser spørsmål av prinsipiell betydning.
 - b. Bevilgninger også utover kr. 15 000 når avgjørelsen haster, og ikke kan utstå til rådsmøte, under forutsetning av at avgjørelsen ikke reiser spørsmål av prinsipiell betydning.
3. Arbeidsutvalget kan avgi uttalelser til departementet eller andre instanser i saker hvor arbeidsutvalget mener å kjenne Rådets oppfatning.
4. Referat fra arbeidsutvalgets møter skal sendes Rådets medlemmer og varamenn. Referat fra arbeidsutvalgets møter skal føres opp som egen sak på Rådets dagsorden.
5. For øvrig kan Rådet gi arbeidsutvalget fullmakt til å avgjøre bestemte saker etter retningslinjer som Rådet måtte trekke opp for vedkommende sak.

Arbeidsfordeling:

I denne første perioden har arbeidsutvalgets enkelte medlemmer måttet påta seg saksbehandling og har forberedt saker. Halldis Moren Vesaas har således i samarbeid med Det faglige utvalg for litteratur gitt innstilling til arbeidsutvalget om litteratur og teatersaker, Bækkelund om musikkaker, Stenstadvold om bildende kunst og brukskunst, Rodahl om kulturbygg. Formannen har sammen med varamannen Kjellberg forberedt forslag om tilskott til kulturvern.

Saker vedrørende støtte til tidskrifter har vært forberedt av Utvalget for periodisk presse. (Se kap. Utredninger og utvalg).

I 1965 har alle søknader om tilskott vært mangfoldiggjort og sendt alle Rådets med-

lemmer. Dessuten sendes lister over innkomne søknader til Rådets medlemmer og til varamennene.

Møter i Rådet og arbeidsutvalget.**Andre møter.**

Rådets konstituerende møte fant sted 3.—4. mars 1965 i Videnskaps-Akademiet i Oslo.

Til dette første møte var både medlemmer og varamenn innkalt. Fra Kirke- og undervisningsdepartementet møtte statsråd Helge Sivertsen, statssekretær Tønnes Andenæs og ekspedisjonssjef E. Skadsem. Byråsjef Ingeborg Lyche var sekretær for møtet. Statsråd Helge Sivertsen holdt åpningstalen, som er gjengitt som vedlegg til årsmeldingen (vedlegg nr. 1). Rådet vedtok forslag til vedtekter for fondet og reglement for Rådet.

Som innledning til generell diskusjon om retningslinjer for Rådets virksomhet, holdt formannen følgende foredrag:

«Stortingsvedtaket av 11. desember 1964 om opprettelse av Norsk kulturfond er det faste grunnlag for alt videre arbeid med fondet. Det er derfor naturlig at vi begynner med å slå fast hva dette vedtaket innebærer.

Selve vedtaket lyder slik:

I.

«Det opprettes et fond — Norsk kulturfond — til fremme av kunst og kulturvern.

II.

Norsk kulturfonds midler bevilges årlig av Stortinget.

III.

Norsk kulturfonds midler forvaltes av Finansdepartementet og disponeres ved kongelig resolusjon etter tilråding fra Kirke- og undervisningsdepartementet og i samsvar med nærmere regler fastsatt av Stortinget.

IV.

Det opprettes et råd — Norsk kulturråd — på 11 medlemmer hvorav 7 oppnevnes av Kongen og 4 av Stortinget. Kulturrådet skal være rådgivende organ for Kirke- og undervisningsdepartementet i saker som vedrører Norsk kulturfond.

V.

Kirke- og undervisningsdepartementet skal hvert år gi melding til Stortinget om Norsk kulturfonds virksomhet.»

Etter dette vedtaket er fondets eksistens, dets formål, dets størrelse, forvaltningsmåten, disponeringsmåten, Norsk kulturråds eksistens, rådets funksjon og endelig fondets forhold til Stortinget, gitte kjensgjerninger som i dag ikke foreligger til diskusjon. Vedtaket er klart og konsist, uten dunkle formuleringer, men så kortfattet at det ikke uten videre gir den nødvendige rettleiing når fondet skal tre i virksomhet.

Den rammen som er fastsatt for virksomheten, «kunst og kulturvern», trenger nærmere utfylling. Og vi i Norsk kulturråd trenger mer utførlige regler for vår funksjon enn de tre linjer i vedtakets punkt IV.

Stortinget var fullt oppmerksom på dette. I innstillingen fra Kirke- og undervisningskomitéen blir det understreket at det må utarbeides utførlige regler for fondets virksomhet, og at fondets midler ikke kan disponeres før slike regler er vedtatt. Stortinget gav sin tilslutning til disse premisser, som derfor faktisk er en del av vedtaket.

Det er Kirke- og undervisningsdepartementets oppgave å komme med forslag til de regler Stortinget har bedt om. Men ifølge Stortingsvedtakets punkt IV, skal Kulturrådet gi Kirke- og undervisningsdepartementet råd i saker som angår Norsk kulturfond. Det er derfor vår plikt og vårt privilegium å ta initiativet her. Vi må gi departementet vårt råd så snart som mulig. Før nærmere regler foreligger, vil det nemlig ikke være mulig for fondet å komme i gang med sin egentlige virksomhet.

Vårt utgangspunkt når vi skal utarbeide våre utkast, er det stortingsvedtak jeg har referert. Det er imidlertid ikke slik at vi bortsett fra dette står fullstendig fritt, og uhemmet kan bygge på vår egen oppfatning av hva rådet og fondet bør gjøre. I sin proposisjon til Stortinget har departementet, foruten å begrunne opprettelsen av fondet, pekt på hvor det mener at dets hovedoppgaver bør ligge og har endog kommet med en rekke konkrete forslag til bruk av fondsmidlene. Disse forslagene er deretter drøftet av Stortingskomitéen og av Stortinget selv i en lang debatt. De tanker og forslag som denne behandling har vist at det råder alminnelig enighet om mellom departement og Storting og innenfor Stortinget, er i virkeligheten forutsetninger for stortingsvedtaket og er en del av det grunnlag vi må basere vår utarbeidelse av utkast til regler og retningslinjer på. Siden disse forutsetningene er spredt over atskillige dokumenter, skal jeg forsøke å foreta en oppsummering av de viktigste av dem.

1. Fondets midler skal i sin helhet komme i tillegg til den støtte norsk kultur får ved bevilgninger over statsbudsjettet, hvis «kulturkapitler» ikke må reduseres, men tvertimot vokse i takt med vår økonomiske evne. Det må derfor tas sikte på å få i stand en naturlig oppgavefordeling mellom statsbudsjettet og fondet.
2. Ved en slik fordeling av oppgaver bør en være oppmerksom på:
 - a. Fondskonstruksjonen gir, i motsetning til vanlige bevilgninger, muligheter for

en rask innsats i situasjoner der dette er nødvendig.

- b. Fondsmidler behøver ikke disponeres i løpet av det budsjettår de kommer inn. De kan samles opp både i en generell reserve og i avsetninger øremerket for bestemte formål.
- c. En bør være varsom med å binde fondets midler til formål som forutsetter faste årlige tildelinger, men fortrinnsvis bruke dem til engangstiltak. Litteraturen står dog her i en særstilling, jfr. punkt 5 nedenfor.
- d. Fondsmidlene bør ikke klattes bort, men konsentreres om større oppgaver.
3. a. Det må bygges ut en nødvendig administrasjon som sekretariat for Kulturrådet.
- b. Kulturrådet skal være rådgivende organ for Kirke- og undervisningsdepartementet og det skal selv disponere midler til bruk for formål og innenfor rammer som er godkjent ved kongelig resolusjon (jfr. forskningsrådene).
4. Ved disponeringen av fondsmidlene skal man søke å få til en rettferdig fordeling av kulturgodene mellom landsdelene og mellom land og by. Men det er også viktig å ha for øyet at de lokale myndigheter har en plikt til å støtte kulturformål, og fondsmidlene må ikke fritta dem for denne plikt, men lette løsningen av oppgaver som er for store for kommunen.
5. Om lag $\frac{1}{3}$ av de 15 millioner kroner som utvidelse av omsetningsavgiften ventes å innbringe og som Stortinget vil bevilge til fondet, skal brukes til beste for norsk litteratur. En betydelig del av stønaden til litteraturen vil måtte gå til mer fast etablerte ordninger.
6. Andre formål som uttrykkelig er forutsatt å skulle tilgodeses, er disse:
 - a. Vern av våre kulturminner og kulturarv, også den samiske
 - b. Reising av kulturbygg
 - c. Ambulerende kulturelle rikstiltak
 - d. Musikklivet
 - e. Utdanning av kunstnere
 - f. Innkjøp av kunst til samlinger
 - g. Produksjon av opplysningsfilmer
 - h. Opplysning som tar sikte på å skape forståelse for verdien av kunst.

Alle disse kategorier for støttetiltak er omtalt allerede i Stortingsproposisjon nr. 1. Tillegg nr. 1. Verken stortingskomitéen eller de stortingsrepresentanter som deltok i debatten, føyer, så vidt jeg kan se, noe prinsipielt nytt til. Det måtte da være de representanter som talte for amatørkunsten. Heller ikke tar de

avstand fra noen av de kategorier departementet hadde trukket fram. De av representantene som behandler disse sidene av forslaget, nøyer seg stort sett med å understreke verdien av de berørte aktiviteter som de selv setter høyest.

På det nåværende tidspunkt lar det seg vanskelig tenke at Kulturrådet skulle gi seg til å foreslå redusert det virksomhetsområde som det på denne måten har fått seg anvist. Det er en del av vårt mandat, og selve bredten i det er det beste grunnlag for den bevegelsesfrihet myndighetene ønsker vi skal ha. Det er like vanskelig å tenke seg at vi skulle ha noe å føye til, noe aspekt som hadde vært glemt under den foregående behandling av rådets virkeområde.

For så vidt kan man si at utarbeidelsen av de retningslinjer for rådets virksomhet som Stortinget har bedt om, bare består i en systematiserende redaksjon av det materiale som alt foreligger. Det er særlig viktig at denne utarbeidelsen ikke fører inn noe mer prioritering av enkelte oppgavefelter enn det alt er skjedd. Bare på den måten kan Norsk kulturråd beholde den bevegelsesfrihet som våre myndigheter så viselig har sagt at det bør ha.

De problemer som utarbeidelsen av retningslinjene reiser, og de reservasjoner som Stortinget har tatt, knytter seg ikke til prinsipper og generelle kategorier, men til konkrete tiltak. En del slike er nemlig nevnt i departementets proposisjon, og enda noen flere er kommet til senere. I den utstrekning disse konkrete tiltak nevnes som eksempler på hva som kan gjøres, skaper de ikke problemer for Kulturrådet i denne omgang. Men for litteraturens vedkommende, som også her står i en særstilling, dreier det seg ikke om eksempler, men om virkelige forslag til støtteordninger. Stortinget har forutsatt at detaljerte utforminger av disse forslag skal være med i de retningslinjer det ønsker å ta stilling til før rådet får gå i gang med arbeidet.

Redigeringen av våre generelle retningslinjer er etter min oppfatning ikke noen omfattende oppgave. På grunnlag av det materiale som er sendt ut, denne orientering og den drøfting som vil følge, måtte et redaksjonsutvalg ha kunnet legge fram et utkast til møtet i morgen. De konkrete støttetiltakene for litteraturen krever derimot omhyggelig gjennomarbeiding og dessuten forhandlinger med de berørte organisasjoner.

Når forholdet er slik, forekommer det meg at følgende framgangsmåte er naturlig:

1. Et utvalg svarende til det arbeidsutvalg som utkastet til reglement for rådets instituerer, får i oppdrag å utarbeide utkast til generelle retningslinjer.

2. Et spesialutvalg får i oppdrag å legge fram detaljerte forslag til regler for innkjøp og distribusjon av presentasjons-eksemplarer av norske bøker til de offentlige bibliotek og til de andre støtteordninger som er nevnt i proposisjonen eller som utvalget selv vil foreslå.
3. Utvalgenes innstillinger må foreligge til rådets neste møte, som må finne sted i løpet av mars.
4. De to innstillinger bør ikke sammenarbeides, men behandles hver for seg.
5. Utkastene til reglement for Kulturrådet og vedtekter for fondet bør derimot ferdigbehandles på møtene i dag og i morgen og deretter sendes departementet.»

I den diskusjon som fulgte formannens innledning, var det generell enighet om at Kulturrådet i den første tid bør arbeide etter pragmatiske metoder og unngå å låse virksomheten fast før mer erfaring er innvunnet. Oppgaver for fondet vil ikke komme til å mangle, og forventningene er skrudd ganske høyt opp. Disse forventninger er ikke bare av økonomisk natur, det ventes også at Kulturrådet skal bli en kulturpolitisk institusjon av betydning når det gjelder initiativ og planlegging. Det vil være viktig å sette inn midler der lokal aktivitet og innsats kan utløses.

Møter i Rådet.

Rådet har hatt i alt 6 møter i 1965: Det konstituerende møte 3.—4. mars, og 5 ordinære møter: 26. mars, 11. juni, 19. august, 30. september og 29.—30. november.

Etter vedtak i Rådet er ekspedisjonssjefen for Kulturavdelingen invitert til å være til stede ved Rådets møter.

De viktigste saker som har vært behandlet på møtene er:

Retningslinjer for fondets virksomhet, herunder særlige retningslinjer for tiltak til fremme av norsk litteratur. Høyere utdanning av kunstnere.

Planlegging av utredninger, nedsettelse av utvalg og utforming av mandat for disse.

Innstilling til departementet om tildeeling av fondsmidler 1965.

Forholdet til andre institusjoner med tilgrensende arbeidsområder.

Oppretting av lånefond for materialer til bildende kunstnere.

Prinsipper for støtte til norsk litteratur i 1966.

Behandling av søknader

og tilskott av midler stilt til Rådets disposisjon.

Administrasjons- og personalsaker.

Møter i arbeidsutvalget.

Arbeidsutvalget har i alt hatt 12 møter: 22. mars, 26. mars, 13. mai, 8. juni, 13. juli, 16. august, 3. september, 9. september, 21. september, 2. november, 23. november og 20. desember.

Arbeidsutvalget har på sine møter avgjort mindre tilskottssaker, administrasjons- og personalsaker og forberedt saker for Rådet.

Andre møter.

Formannen har representert Rådet på møte i Stortinget, 11. november 1965. Møtet var innkalt av formannen i Kirke- og undervisningskomitéen. Til møtet var innkalt representanter fra Bildende Kunstneres Styre, og forholdet mellom Norsk kulturfond og statsbudsjettet ble drøftet. Bildende Kunstneres Styre hadde beklaget at bevilgningen til kunstnerisk utsmykking av offentlige bygg var gått ut av statsbudsjettet.

Formannen har representert Rådet på møte i Kirke- og undervisningsdepartementet med representanter fra Oslo Kommune og Konserthuskomitéen om Konserthuset i Oslo.

Formannen og medlemmer av Rådet og Det faglige utvalg for litteratur har hatt møter med styret i Den norske Forleggerforening, Statens Bibliotektilsyn og A/L Biblioteksentralen.

(Se også avsnitt: Samarbeid med andre institusjoner).

Utredninger. Utvalg.

I retningslinjer for bruken av Norsk kulturfonds midler og for Norsk kulturråds virksomhet heter det (St. prp. nr. 130 for 1964—65, III A. 7):

«I forbindelse både med søknader utenfra, med saker oversendt til uttalelse fra Kirke- og undervisningsdepartementet og med saker som Rådet selv tar opp, kan det bli nødvendig å sette igang utredningsarbeid. Ved fordeling av fondsmidler må det derfor sørges for at Rådet får til disposisjon de nødvendige midler til slikt arbeid.»

Utrednings- og planleggingsarbeid vil være en viktig del av Rådets virksomhet, og det bør til enhver tid være disponible midler til å sette igang slikt arbeid der Rådet mener det er påkrevet. I mange tilfelle vil det være

den beste løsning å be en enkelt utredningsmann om å påta seg oppgaven.

A. Utvalg med medlemmer utenfor Rådet, nedsatt med samtykke av departementet i samsvar med reglementets § 3.

a. Faste utvalg.

1) *Det faglige utvalg for litteratur:*

Teatersjef Hans Heiberg, bibliotekdirektør Anders Andreassen, adm. direktør Erling Fjellbirkeland.

2) *Utvalget for utgivelse av eldre norsk litteratur:*

Professor Edv. Beyer, professor Johs. A. Dale, professor Harald Noreng, professor Hans Midbøe.

3) *Sakkyndig komité for materialfondet:*

Rådets medlem Bjartmar Gjerde, formann. Medlemmer utpekt av Bildende Kunstneres Styre:

Chrix Dahl, Stinius Fredriksen, Irma Salo Jæger.

b. Midlertidige utvalg:

1) *Utvalget for høyre utdanning av kunstnere:*

Arkitekt Torbjørn Rodahl, formann, arkitekt Preben Krag, teatersjef Arild Brinchmann, komponisten Klaus Egge, maleren Alf Jørgen Aas, sekretær: redaktør Jostein Nyhamar.

2) *Utvalget for sikring av høyt prioriterte fornminne:*

Professor Anders Hagen, Bergen, første-konservator Sverre Marstrander, Trondheim, konservator Povl Simonsen, Tromsø, konservator Oddmund Møllerop, Stavanger, førstekonservator Arne Skjølsvold, Oslo, som også er sekretær for utvalget.

Oppnevning og mandat for de ovennevnte utvalg er godkjent av Kirke- og undervisningsdepartementet.

Mandatene er gjengitt som vedlegg til årsmeldingen. (Vedlegg 2, a—e).

B. Utvalg med medlemmer av Rådet eller varamenn:

a) Faste utvalg:

1) *Utvalget for periodiske publikasjoner:*

Simen Skjønberg, formann, Halldis Moren Vesaas, Håkon Stenstadvold.

b. Midlertidige utvalg:

1) *Utvalget for rikskonserter:*

Kjell Bækkelund, formann, Bjartmar Gjerde, Kjøl Egeland, sekretær: konsulent Gunnar Nessing.

2) Utvalg til å utarbeide forslag om retningslinjer for tildelinger til kunstnerisk utsmykking av offentlige bygg:

Formannen i Rådet Wilhelmsen, Stenstadvold og Rodahl.

Samarbeid med andre institusjoner.*Norges almenvitenskapelige forskningsråd.*

10. september ble det holdt et møte mellom styret i Norges almenvitenskapelige forskningsråd og representanter for arbeidsutvalget i Kulturrådet, om oppgavefordeling og mulighetene for samarbeid om oppgaver på tilgrensende virksomhetsområder. Av de ca. 150 søknader som i begynnelsen av september 1965 var kommet inn til Rådet, hadde ca. 15 berøringsflater med Norges almenvitenskapelige forskningsråd. Dels var dette saker som burde fordeles mellom de to institusjoner, dels saker hvor et samarbeid kan tenkes.

Et slikt samarbeid kan tenkes etter flere linjer, avhengig av sakens art, f. eks. at det gis likt tilskott fra begge råd, eller at hovedtilskott gis fra det ene råd, med et mindre tilskott fra det annet, for å markere interesse og samarbeid. En tredje samarbeidsform er at Norges almenvitenskapelige forskningsråd utreder saken, gir en vurdering av den vitenskapelige siden, mens Norsk kulturråd bekoster selve arbeidet. Dette kan f. eks. tenkes for utredninger og undersøkelser innen de estetiske områder. Norsk kulturråd har særlig interesse av at undersøkelser og forskningsoppgaver på slike felter blir tatt opp, og bør eventuelt kunne være med på å realisere dem. Som eks. nevnes planen om å utgi en kritisk vitenskapelig samlet utgave av Griegs verker. Det var enighet om at en sak av denne art bør avgjøres i Kulturrådet, mens tilskott til ren forskning om musikalske former hos komponister eller lignende, fortsatt bør gis av Norges almenvitenskapelige forskningsråd.

Lokalhistorisk gransking vil også være et grenseområde. Oppgaver på dette felt kan være av høyst ulik art, fra høyt kvalifisert forskning til enkle opptegnelser av amatører. Kulturrådet bør interessere seg for dette feltet, men vise forsiktighet, idet det ikke er meningen at man med kulturfondsmidler skal erstatte lokal finansiering av arbeid på feltet. Kulturrådets interesse bør fortrinnsvis rettes mot landsomfattende tiltak, eller tiltak som vil ha betydelig nasjonal interesse, og her vil det være naturlig å samarbeide med institusjoner som Norsk lokalhistorisk institutt, Landslaget for bygde- og byhistorie og Instituttet for folkelivgransking ved Universitetet i Oslo. Søknader om tilskott til antikvarisk registrering, bør f. eks. sakkyndig vurderes i det sistnevnte instituttet.

Med henvisning til de retningslinjer som er fastsatt for Rådets virksomhet, vil Rådet være varsom med å gi årlig tilskott til tiltak for slike institusjoner.

Litteratur av populærvitenskapelig art: Etter Norges almenvitenskapelige forskningsråds statutter er støtte til populærvitenskap en oppgave for forskningsrådet, men Rådet har i praksis bare funnet å burde yte støtte når en forsker i populær form skriver om sine egne resultater for å gjøre emnet kjent for allmennheten. Kulturrådet vil i denne sammenheng uttrykke håp om at Norges almenvitenskapelige forskningsråd vil utvide sin støtte til populærvitenskap.

Kulturrådet bør kunne gi støtte til populærvitenskapelig norsk litteratur på områder som omfattes av Kulturfondets virksomhet, f. eks. bøker om musikk, kunst, litteratur, arkitektur, kulturvern o. a.

Tidsskrift. Rådet viser til at fondet etter de generelle retningslinjer bør unngå faste årlige driftsbidrag til institusjoner. Støtte til tidsskrift må imidlertid til dels komme i en annen stilling, jfr. retn.linjer for tiltak som gjelder norsk litteratur, pkt. 2. Tilskott til periodiske publikasjoner. Etter vedtektene bør tilskott først og fremst gis til tidsskrift av litterær art, og til tidsskrift for kunst og kulturvern.

Av de tidsskrift som til og med 1965 hadde støtte over statsbudsjettet (kap. 377), forutsettes Norges almenvitenskapelige forskningsråd å overta støtten til Naturen og Norsk Pedagogisk Tidsskrift. I 1966 må støtten til de øvrige av disse tidsskrift gis av Kulturfondet. Ikke alle hører imidlertid naturlig hjemme under Rådets virksomhet, og på lenger sikt vil noen av disse måtte finansieres på annen måte.

Kontoret for kulturelt samkvem med utlandet:

Kontorets sjef, direktør dr. Erling Christophersen, har på et møte gitt en redegjørelse for Rådet om virksomheten. Rådet mener at i likhet med forholdet til Norges almenvitenskapelige forskningsråd bør det heller ikke i forholdet til Kontoret for kulturelt samkvem med utlandet være for strenge prinsipper for arbeidsdelingen. Det må imidlertid være klart at Kulturrådet ikke bør gi regelmessige årlige tilskott, det må bli ved de store engangstiltak at Rådet kan tre støtten- de til. Som eks. på slike tiltak i 1965 kan nevnes støtten til Filharmonisk Selskaps turné til Athen.

Arbeidet for norsk litteratur i utlandet, som etter retningslinjene er en viktig oppgave for Norsk kulturråd, må skje i kontakt med Kontoret for kulturelt samkvem med utlandet.

Det samme gjelder utgivelse av norsk musikk på l. p. plater, en sak Utenriksdeparte-

mentet har arbeidet med gjennom flere år.

For øvrig er det et naturlig løpende samarbeid mellom administrasjonen i Kulturrådet og Utenriksdepartementets Kulturkontor på samme måte som ved Norges almenvitenskapelige forskningsråd.

Riksantikvaren.

Gjennom hele året har det pågått forhandlinger muntlig og skriftlig mellom Riksantikvaren og Rådet om retningslinjer for samarbeid på kulturvernets område og det har også vært holdt et orienterende møte i Kirke- og undervisningsdepartementet, der Riksantikvaren og Rådets formann var til stede.

Fra Rådets side er det fremholdt at man venter at initiativ til kulturverntiltak i stor utstrekning vil komme fra Riksantikvaren. Men Rådet må også behandle søknader fra andre interesserte instanser på området, det må selv ta initiativ og vurdere hvilke prosjekter som til enhver tid bør søkes prioritert innen den økonomiske rammen det er nødt til å trekke. Men det er en selvfølgelig forutsetning at ikke noe prosjekt vil bli godkjent uten at det foreligger en sakkyndig uttalelse.

I alle saker som gjelder f.eks. fredete bygninger vil det si at saken vil bli forelagt Riksantikvaren. Mindre fredningssaker bør som tidligere finansieres over Riksantikvarens budsjett, mens Rådet fortrinnsvis tar seg av større tiltak.

Ut i fra denne innstilling er Rådet overbevist om at det vil kunne komme i stand et tilfyllt samarbeid med Riksantikvaren og Den antikvariske bygningsnemnd om økt innsats på kulturvernets område. Men Rådet vil samtidig understreke at en rasjonell arbeidsdeling mellom Riksantikvar og Kulturråd forutsetter at Riksantikvaren har tilstrekkelig bevilgning over statsbudsjettet til sin ordinære virksomhet. Dette kan ikke sies å være forholdet i dag, og Rådet har i brev til departementet av januar 1966 tilrådd at Riksantikvarens budsjett blir økt i kommende budsjett.

Statens bibliektilsyn.

Bibliekdirektøren er fast medlem av Det faglige utvalg for litteratur. Statens bibliektilsyn har vært behjelpelig med utsending av forespørsler og rundskriv til folkebibliotekene. Representanter fra Rådet har i årets løp hatt møte med bibliekdirektøren for å drøfte spørsmål vedrørende innkjøpsordningen for norsk skjønnlitteratur.

Det har også vært møte med representanter for A/L Biblieksentralen og bibliekaror-

ganisasjonene, for å drøfte spørsmål i forbindelse med innkjøpsordningen.

Se også avsnittet Andre møter.

Uttalelser og innstillinger avgitt til Kirke- og undervisningsdepartementet i 1965.

I n n s t i l l i n g til Kirke- og undervisningsdepartementet av mars 1965 om **v e d t e k t e r** for Norsk kulturfond og **r e g l e m e n t** for Norsk kulturråd.

I n n s t i l l i n g til Kirke- og undervisningsdepartementet av april 1965 om **r e t n i n g s l i n j e r** for bruk av Norsk kulturfonds midler, derunder særlige retningslinjer for tiltak som gjelder norsk litteratur, og for Rådets virksomhet.

U t t a l e l s e av 13. juli 1965 om **N o r g e s M u s i k k h ø g s k o l e**. Med brev av 11. mars 1965 oversendte departementet til Kulturrådet en henvendelse til departementet av 26. februar fra en 11-manns gruppe av kunstnere og arkitekter, om et felles utdanningscenter for kunstnere.

Rådet mener man bør søke å unngå at igangsettelse av Musikkhøgskolen blir forsinket p.g.a. en utredning om høgre utdanning av kunstnere generelt. En foreløpig høgre utdanningsinstitusjon for musikere bør komme igang straks, og den bør ligge i Oslo. Uttalelsen er gjengitt som vedlegg til årsmeldingen (vedlegg 3).

I n n s t i l l i n g til Kirke- og undervisningsdepartementet av 19. august 1965 om fordeling av midler fra Norsk kulturfond 1965. Innstillingen om fordeling ble vedtatt ved Kgl. resolusjon av 27. august 1965.

Når det gjaldt de foreslåtte disposisjonsmidler, forutsatte Kirke- og undervisningsdepartementet i resolusjonen at bruken av disse skjer i samråd med departementet, bl. a. på grunn av den samordning som bør skje med tilskott over statsbudsjettet til kunst- og kulturvernformål.

I samsvar med dette har alle senere vedtak om tilskott av de disponible midler vært forelagt departementet med brev fra Rådet etter hvert møte. Departementet har ikke hatt noe å bemerke til Rådets vedtak om tilskott. En unntakelse representerer Rådets to vedtak angående søknader fra Edderkoppen Teater, på rådsmøtene 19. august og 29.—30. november 1965.

Ved behandling 19. august 1965 av søknader av 18. juni og 9. juli om kr. 100 000 som et engangsbidrag til teateret, vedtok Rådet med 9 mot 1 stemme følgende uttalelse:

«Rådet viser til de vedtatte retningslinjer for bruk av fondets midler. Etter disse skal det søkes unngått at midlene blir brukt til årlig tilbakevendende formål, f. eks. driftstilskott til kulturinstitusjoner.

Tullik og Leif Justers søknad gjelder riktignok et engangsbidrag. Bidraget synes imidlertid å skulle gå til dekning av driftsutgifter. Etter det bl. a. søkerne selv opplyste i den offentlige debatt i vinter om Edderkoppens økonomiske stilling, synes det likeledes klart at teatrets drift vanskelig kan baseres bare på publikumsinntekter. En bør derfor se i øynene at det kan bli tale om ytterligere støtte seinere.

Rådet vil ikke finne det urimelig om Edderkoppen Teater etter den innsats Leif Juster har gjort i norsk revykunst, fikk offentlig støtte. Den bør imidlertid gis på samme måte som støtten til de andre teatrene, d.v.s. bidragene bør fordeles mellom stat og kommune, og statens støtte bør bevilges over statsbudsjettet, slik at all statlig teaterstøtte kan sees i sammenheng. Kulturrådet bør ikke instituere egen støtteordning for drift av teatre.»

Rådets medlem Bondevik uttaler:

«Bondevik er samd i at Norsk kulturfond ikke gjev tilskott til Edderkoppen Teater og seier seg samd i den grunngeving som brevet til departementet gjev uttrykk for, men vil ikke koma med noka oppmoding til departementet når det gjeld dette teatret.»

Ved behandling 29.—30. november av teatrets fornyede søknad om engangsbidrag kr.

100 000 til engangsutgifter i forbindelse med en mulig gjenåpning av teateret, delte Rådet seg. Et flertall bestående av Egner, Gjerde, Heiberg, Rodahl, Skjønberg og Stenstadville ville gi A/S Det Nye Edderkoppen Teater et engangstilskott stort kr. 50 000 som ikke utbetales før det er endelig avgjort at teatret kan settes igang. Et mindretall, bestående av formannen Wilhelmsen, Bull, Kortner og Halldis Moren Vesaas, mente søknaden burde avslås. (Viseformannen Bækkelund hadde sykdomsforfall.)

Kirke- og undervisningsdepartementet sluttet seg til Rådets mindretall, og meddelte at departementet ikke kunne gi samtykke til at et engangstilskott på kr. 50 000 ble stilt i utsikt, slik Rådets flertall hadde gått inn for.

Reiser.

Formannen har representert Rådet på møte i Bergen med styret for Grieghall-komiteén.

Viseformannen representerte Rådet ved åpningen av Festspillene i Nord-Norge 5. juni 1965.

Etter innbydelse fra Norsk—nederlandsk kulturkomisjon har formannen i Det faglige utvalg for litteratur, Hans Heiberg, oppholdt seg 7 dager i Nederland for å studere arbeidet for nederlandsk litteratur i utlandet.

Kap. II. Koordinering med statsbudsjettet.

Generelle erfaringer etter det første års virksomhet.

Det første år av Norsk kulturråds virksomhet har vært preget av at Rådet har måttet arbeide under improviserte og mangelfulle administrative forhold. Året 1965 bør derfor betraktes som et forsøks- og begynnelsesår. Det har ikke vært mulig å gi alle de innkomne søknader den omhyggelige saksbehandling som må kreves før Rådet treffer sine avgjørelser.

Heller ikke har det vært mulig å følge opp alle Rådets vedtak i saker som forutsetter nærmere utredning.

Når arbeidet i administrasjonen kommer i gang for fullt, vil Rådet i atskillig utstrekning selv ta initiativ, uten å avvente henvendelser utenfra. Men både på grunn av manglende kapasitet i administrasjonen og på grunn av den store søknadsmengde, har man dette første året måttet temmelig ensidig konsentrere seg om vurdering av de forslag søknadene fremsetter. Allerede neste år vil dette bli annerledes idet flere av de nedsatte utvalg da vil avgi sine innstillinger.

Det er Rådets erfaring at forventningene til hva Rådet kan utrette er langt større enn det er mulig å innfri innen den økonomiske ramme som er trukket opp. Store oppgaver venter på sin løsning. Kanskje særlig på musikkens og den bildende kunsts område vil innsats av fondsmidler kunne bety en betydelig stimulans for spredningen av kulturverdiene. Men det foreligger også oppgaver som er av en slik størrelsesorden at de, om de skulle løses av fondet, helt ville sprengte den økonomiske ramme. Dette gjelder særlig på områdene kulturvern og -bygg.

I St. prp. nr. 1. Tillegg nr. 1, 1964—65, om Norsk kulturfond, er under kapitlet om kulturbygg også nevnt rene statsinstitusjoner som Nasjonalgalleriet og Kunstakademiet.

Under behandlingen av byggesakene er Rådet kommet til at tilskott av fondsmidler ikke bør gis til rene statsbygg, idet det her vil måtte dreie seg om full-finansiering som helt ville sprengte fondets ramme. Det heter også uttrykkelig i proposisjonen, at den lokale innsats vil være avgjørende ved de fleste kul-

turbygg, og de statsmidler som settes inn, vil derfor kunne få betydelig virkning.

Det har vist seg at en rekke oppgaver, som dukker opp i søknader og forslag, ligger på grenseområdet mellom virksomheten i Norsk kulturfond og andre institusjoner. Slike oppgaver vil alltid komme i fare for å falle mellom 2 stoler. Der hvor Rådet mener en oppgave ligger i slike grenseområder, vil man etablere kontakt og samarbeid med de institusjoner hvor et eventuelt samarbeid kan tenkes.

Det er Rådets erfaring etter dette første år at det bør settes en årlig søknadsfrist for søknader om større tilskott, i det en Kgl. res om fordeling av fondsmidler normalt bare bør fremsettes en gang om året. Men skal Rådet få den bevegelsesfrihet som er nødvendig, må det ha beløp til disposisjon til bruk i løpet av året til støtte av spesielle tiltak, og til avsetninger til spesielle formål.

Som Rådet uttalte i sin innstilling til departementet 19. august 1965 bør det innen hvert enkelt saksområde ha midler til fordeling i løpet av året. Rådet må behandle en lang rekke søknader om mindre tilskott til formål som klart omfattes av retningslinjene for virksomheten. Av praktiske grunner, ikke minst for å kunne handle raskt, har man forutsatt at søknader av denne art skulle kunne innvilges av Rådet som da må ha midler til rådighet.

I foredraget til den kongelig resolusjon som departementet fremsatte 27. august 1965 på grunnlag av innstilling fra Rådet, har departementet forutsatt at bruken av disse disposisjonsbeløp skjer i samråd med departementet, bl. a. på grunn av den samordning som bør skje med tilskott over statsbudsjettet til kunst og kulturvernformål.

Denne ordning har vært fulgt siden 27. august 1965, og har etter Rådets erfaring fungert fullt tilfredsstillende.

Som det er nærmere redegjort for i avsnittet om samarbeid med andre institusjoner, mener Rådet også at det er nødvendig med løpende kontakt mellom administrasjonen i Rådet og andre statlige organer, som Kontoret for kulturelt samkvem med utlandet, Norges almenvitenskapelige forskningsråd, Riksantikvarens kontor o. a.

Rådet mener det er ønskelig og nødvendig å ha kontakt med varamennene, utover den løpende orientering for disse som gis ved at de får tilsendt referater og søknadslister. På ett rådsmøte hvert år bør samtlige varamenn innkalles, og det bør være adgang til en mer generell debatt om Rådets virksomhet.

Oppgavefordeling mellom statsbudsjettets kulturkapitler (kap. 350—378) og Norsk kulturfond.

I sin innstilling til departementet om anvendelse av Norsk kulturfonds midler har Rådet uttalt: (Se St. prp. nr. 130, Kap. III E).

«De utdelte fondsmidler kommer i tillegg til de bevilgninger til kunst- og kulturvernformål som blir gitt over statsbudsjettet. Kirke- og undervisningsdepartementet og Rådet må derfor i samarbeid søke å komme fram til en naturlig fordeling av oppgavene mellom fondet og statsbudsjettet. Ved denne fordeling bør en ha for øye at fondsmidler minst mulig bør bindes til ordinær drift av institusjoner. Dersom det av fondsmidler blir satt i gang forsøksvirksomhet, bør denne søkes overført til statsbudsjettet når erfaringen har vist at det er behov for en permanent institusjon. Utenom de disposisjonsbevilgninger som Rådet vil få, bør det tilstrebes en konsentrasjon om forholdsvis få formål av gangen. Det vil innebære at den balanse mellom virkefelter og distrikter som skal søkes oppnådd, må skje over et atskillig lengre tidsrom enn det enkelte år.»

Departementet har til dette bemerkt:

«Statens støtte til kunst og kulturvern har hittil skjedd ved direkte bevilgninger til de enkelte formål over statsbudsjettet. Denne støtte forutsettes opprettholdt. Noe skarpt skille mellom disse direkte bevilgningene og fondets støtte av kunst- og kulturvernformål er det ikke hensiktsmessig eller mulig å trekke. Departementet er imidlertid enig med Kulturrådet (jfr. A, pkt. 3) i at i praksis bør en ta sikte på å fordele nye oppgaver på en slik måte at ordinære, årlige tilbakevendende driftstilskott bør gis over statsbudsjettet, mens fondsmidler fortrinnsvis bør brukes til større engangsoppgaver. Videre bør fondsmidler kunne nyttes til drift i prøveperioder og til eksperimenttiltak som faller naturlig inn under fondets arbeidsområde. Hvor vidt et tiltak som med fondsmidler er satt i gang på eksperiment- eller prøvebasis seinere skal føres over til statsbudsjettet, forutsettes avgjort i forbindelse med de årlige budsjettforhandlinger.

Departementet mener det er viktig at retningslinjene ikke fører inn nærmere prioritering av enkelte oppgavefelter enn det som fremgår av reglene. Bare på den måten kan Norsk kulturfond få den bevegelsesfrihet som Stortinget har forutsatt.»

I Budsjettinnstilling S. nr. 294 for 1965—66 har Kirke- og undervisningskomiteén uttalt:

«Komiteén er oppmerksom på at Retningslinjer for bruk av Norsk kulturfonds midler og for Norsk kulturråds virksomhet forutsetter „en naturlig fordeling av oppgavene mellom fondet og statsbudsjettet”, men komiteén vil likevel henvisse til hva den uttalte i budsjettinnst. S. nr. 235 for 1964—65:

«K o m i t é e n er klar over at noe skarpt skille mellom de direkte bevilgninger over statsbudsjettet og fondets støttetiltak er det ikke mulig å trekke, men k o m i t é e n vil

minne om hva den sa i Budsjett-innstillingen S. nr. 235 for 1964—65:

„Alt vil her avhenge av reglene for fondet og at en får trygghet for at de midler som Fondet disponerer kommer i tillegg til de ordinære bevilgninger på kulturbudsjettet, slik at den styrking av norsk kulturliv som Fondet tar sikte på, blir en reell styrking.

Det må være et ufravikelig krav at de ordinære bevilgninger på budsjettet fortsatt vokser i takt med den økonomiske evne og de krav vi står overfor slik at Fondet ikke blir en sekkepost som man kan skyve oppgavene overpå.”»

Rådet mener det er viktig at Rådet og departementet arbeider i nær kontakt om disse spørsmål. Det er ikke urimelig at enkelte poster overføres fra statsbudsjettet til fondet. Det kan være oppgaver som høver bedre å løse innen den friere bursjettramme som fondet har, som ikke er bundet til de årlige budsjetterterminer.

Rådet vil imidlertid også understreke at denne arbeidsfordeling mellom fondet og statsbudsjettet på den annen side må kunne føre til at saker Rådet tar opp med samtykke av departementet, i sin tid kan komme til å føres over til det ordinære statsbudsjett, dersom det viser seg at tiltaket er verdifullt og bør etableres som en fast institusjon hvor offentlige driftstilskott er nødvendige.

En sak av denne art er Festsjellene i Nord-Norge. (Se kap. III, Musikk). Av fondsmidler ble gitt kr. 37 500 i 1965, og Rådet er forbedret på å gi tilskott også i 1966, muligens også i 1967. Det er ikke urimelig å regne med en prøvetid av 3 år før det er grunnlag for å vurdere om det bør bli en fast institusjon. Etter denne tid bør de 3 muligheter klarlegges og vurderes: Tiltaket opphører, tiltaket fortsetter innen en ramme som gjør offentlige tilskott unødvendige, eller tiltaket anses

å ha den kulturelle verdi at det bør etableres som en fast institusjon med offentlige driftstilskott. I så fall må tiltaket føres over til det vanlige statsbudsjett.

Rådet er fullt klar over den innvending som kan reises mot et slikt prinsipp: at forsøksordningen kan ha ført til tilsettinger og avtaler som må brytes. Men Rådet vil i slike tilfelle gjøre det helt klart for initiativtakerne at det her dreier seg om forsøk, og at fondsmidler bare kan bevilges i forsøksperioden.

Et annet og større tiltak som Rådet vil omtale i denne forbindelse er Rikskonserterne. For å holde i gang de verdifulle forsøk som blir gjort, har Rådet i 1965 støttet Musikkens Venners Landsforbund med tilskott til turneer, og er forberedt på å gi et slikt tilskott også i 1966. Den utredning som Rådet har satt i gang, vil foreligge i løpet av 1966, og Rådet regner med betydelige utgifter til prøvedrift i 1967, og kanskje også i 1968.

Etter denne tid må resultatene drøftes med Kirke- og undervisningsdepartementet med sikte på statsbudsjettet 1969.

Rådet vil også peke på det tilskott som er gitt til Norsk Bygdekino i 1965 (se kap. III, Filmformål). I sin innstilling til departementet av 19. august 1965 understreket Rådet at dette bidrag til filmframvising på de stedene som var omtalt i søknaden, burde gis som engangsbidrag til en forsøksordning med drift på slike steder. Rådet mener det bør kunne komme på tale også å gi bidrag til forsøk i 1966. Men viser det seg at Norsk Bygdekino vil trenge årvisse bidrag til driften, bør spørsmålet om tilskott avgjøres på vanlig måte med henblikk på det ordinære budsjett.

I alt er følgende poster fra 1. januar 1966 overført fra statsbudsjettet:

Kap. 350 post 79		kr.	20 000	Til vanskeligstilt norsk litteratur
Kap. 352 » H		»	25 000	Kunsten i dag
» N		»	600 000	Kunstnerisk utsmykking av off. bygg.
Kap. 353 » 79 b		»	15 000	Innsamling av folketoner
» 79 c		»	5 000	Trykking av musikk-literatur
Kap. 358 » 73		»	100 000	Fri kortfilm
Kap. 371 » 85		»	120 000	Omframtiltak v/museene
Kap. 377 » 76		»	69 600	Tidsskrift

kr. 954 600

Rådet vil gjøre følgende merknader til de enkelte poster:

Kap. 350, post 79 kr. 20 000. Rådet viser til støttetiltak for norsk litteratur av fondsmidler og anser det ubetenkelig at et tilskott av denne art nå går ut av departementets disposisjonsbevilgning.

Kap. 352, post H. T i d s s k r i f t e t K u n s t e n i d a g, kr. 25 000. Tilskottet vil bli gitt i 1966 av fondsmidler som avsettes til tidsskrift.

Kap. 352, post N. K u n s t n e r i s k u t s m y k k i n g a v o f f e n t l i g e b y g g, kr. 600 000. Rådet er klar over at det kan

anføres grunner for at tilskott til kunstnerisk utsmykking bør gis innen den friere budsjett-ramme som fondet har. Det gjelder her ofte langsiktige planer, hvor utbetaling må skje ettersom arbeidet skrider fram, mens tilsagn om samlet bevilgning må gis før anbudet settes i gang. Tilskott av denne art er det også naturlig å se i sammenheng med Rådets øvrige arbeid for bildende kunst, innkjøp o. a.

Men Rådet vil peke på at denne oppgaven er en sterk belastning på de midler fondet kan avse til støtte av bildende kunst, og utgiftene til den kunst det her gjelder faller i sin helhet på fondet, mens det ved andre offentlige bygg blir krevd betydelig egeninnsats, slik at tilskott av fondsmidler utløser også andre bidrag. Rådet er derfor ikke overbevist om at denne sak har funnet sin endelige form, og vil arbeide videre med spørsmålet i 1966. Det vil også herunder vurdere kunstnerorganisasjonenes prinsipale forslag om at en viss prosent av byggesummen for statsbygg skal brukes til kunstnerisk utsmykking.

Kap. 353, post 79 b. Innsamling av folketoner. Siden før den annen verdenskrig har det på statsbudsjettet vært gitt et fast beløp til dette formål, fra 1956—57: kr. 15 000. Dr. O. M. Sandvik var departementets sakkyndige og bevilgningene ble fordelt til lokale innsamlere. Opptegnelsene ble sendt Universitetsbiblioteket i Oslo. I 1956 oppnevnte departementet et utvalg bestående av dr. O. M. Sandvik, statsstipendiat Arne Bjørndal og professor Olav Gurvin til å koordinere innsamlingsarbeidet. Fra 1957 var dette utvalg departementets rådgivere ved fordelingen.

Etter Bjørndals død har bevilgningene vært gitt til Norsk Folkemusikkinstitutt og professor Gurvin har stått for arbeidet i samarbeid med utvalget som består av dr. Sandvik, Eivind Groven, red.sekr. Myklebust, N.R.K. Folkemusikkinstituttet blir finansiert ved bidrag av Norges almenvitenskapelige forskningsråd og har lokaler i Thv. Meyersgt. Norges almenvitenskapelige forskningsråd bevilger midler til selve driften av instituttet, husleie, lønn o. a., men ikke til innsamlingsarbeidet.

Rådet er fullt klar over den store betydning innsamling ved opptak av norsk folke-musikk har for musikklivet og for vårt kulturvern i det hele tatt. På samme måte som ved tilskott til kritisk-vitenskapelig utgave av Grieg (se kap. Musikk), bør tilskott av fondsmidler kunne gis til større engangstiltak på dette feltet, selv om disse i enkelte tilfeller vil måtte gå over flere år. Men i det foreliggende tilfelle dreier det seg etter Rådets syn om et årlig bidrag, administrert av Norsk

Folkemusikkinstitutt i samarbeid med det nevnte utvalg.

I de nevnte 15 000 inngår også et årlig tilskott til et par fortjente folkemusikk-granskere og samlere.

Prinsipielt hører årvisse tilskott eller bidrag av denne art ikke hjemme på fondets budsjett. Rådet vil imidlertid etter omstendighetene i 1966 finne plass til de små stipend som har vært gitt, og som ikke bør stanses. Men fra 1967 bør dette ordnes på annen måte, enten over statsbudsjettet, eller direkte av Norsk Folkemusikkinstitutt.

Kap. 353, post 79 c. Trykking av musikk-litteratur. Rådet har ingen merknader til at denne underposten på 5 000 går ut av statsbudsjettet.

Kap. 358. Filmformål, post 73. Tilskott til kortfilm- og barnefilmproduksjon m. m., er i 1966 redusert med kr. 100 000, fra kr. 1 050 000 til kr. 950 000. Av denne posten har departementet det siste år avsatt kr. 100 000 til produksjon av fri kunstnerisk kortfilm av mer eksperimentell art, i 1965 ble det gitt tilskott til 3 slike filmer.

Det heter i begrunnelsen for departementets reduksjon av posten at departementet regner med at friere kunstneriske filmer kan få tilskott av fondet.

Rådet kan være enig i at tilskott til frie kunstneriske kortfilmer er en naturlig oppgave for fondet.

I retningslinjer for bruk av fondsmidler er uttrykkelig omtalt (pkt. d) Tiltak til fremme av norsk filmkunst. Rådet har derfor ingen innvendinger mot departementets syn at tilskott til slike mer eksperimenterende filmproduksjoner bør kunne gis av fondsmidler. Men Rådet beklager at departementet har redusert bevilgningen med et tilsvarende beløp. De midler som ble frigjort på statsbudsjettet, burde vært satt inn til å styrke produksjon av opplysnings- eller barnefilm.

Kap. 371, post 85. Omframtiltak ved museene. Tilskott til slike tiltak har departementet fordelt etter innstilling fra styret i Norske Kunst- og kulturhistoriske Museer.

Det heter i St. prp. nr. 1 for 1966:

«Under denne posten fører vi opp kr. 754 400. Det er ein nedgang samanlikna med løyvinga for 1965 på kr. 85 500. Nedgangen kjem av at vi har rekna med overføring til kap. 379. Norsk kulturfond, av den delen av løyvinga under kap. 371, post 85, som tidlegare har vore nytta som tilskott til omframtiltak ved musea, kr. 120 000. Etter dei retningslinjene som er dregne opp for Norsk kulturfond, finn vi det naturleg at desse tiltaka blir støtta av midlar frå Kulturfondet».

Rådet er enig i dette, men ville ha funnet det naturlig om denne innsparing hadde vært brukt til styrking av museenes ordinære budsjetter.

Rådet har mottatt kopi av uttalelse fra fylkeskonservatorenes samrådsmøte 27.—28. september 1965, hvor det pekes på at Norske Kunst- og kulturhistoriske Museer tidligere hadde innstillingsrett når det gjaldt fordeling av dette beløp på statsbudsjettet. Bakgrunnsmateriale for vurdering ved fordeling ligger etter fylkeskonservatorenes mening i Norske Kunst- og kulturhistoriske Museers sekretariat.

Rådet har tatt uttalelsen til underretning. Som nevnt under kulturvern, er en rekke saker forelagt styret i Museumsforbundet til uttalelse.

Kap. 377, post 76. Tidsskrift. I 1965 ble en rekke tidsskrift som hadde hatt tilskott på statsbudsjettet, ført over til Norges almenvitenskapelige forskningsråd, og bevilg-

ningen over kap. 377 redusert fra kr. 102 500 til kr. 69 600. Tilbake på statsbudsjettet ble en del tidsskrift av «allmennkulturell art». Disse var: Kunst og Kultur, Mål og Minne, Norsk bibliografisk bibliotek, Heimen, Nordisk Tidskrift för Bok och Biblioteksväsen, Norske Bygder, Naturen, Norsk Pedagogisk Tidsskrift og Arbeidskomitéen for avbildning av Norsk Folkekunst og Fortidskunst i Norges bygder.

Etter drøftinger med Norges almenvitenskapelige forskningsråd er det utsikt til at tilskott til Naturen og Norsk Pedagogisk Tidsskrift vil bli gitt derfra. (Se Samarbeid med andre institusjoner). Rådet vil ta tilskott til de øvrige av de nevnte tidsskrift med under støtte til periodiske publikasjoner i 1966, men vil for øvrig peke på de forutsetninger som bør gjøres gjeldende når det gjelder overføringer fra statsbudsjettet. En del av tidsskriftene hører naturlig hjemme på statsbudsjettet.

Kap. III. Tilskott.

Innledning.

I alt er det pr. 31. desember 1965 innkommet ca. 500 søknader om tilskott fra Norsk kulturfond (henvendelser og alminnelige forespørsler er da ikke tatt med).

Det totale søknadsbeløp er vanskelig å fastsette nøyaktig da over tredjeparten av søkerne enten ikke nevner noe spesielt beløp, eller søker om tilskott av en slik størrelsesorden at beløpet eventuelt må gis over flere år.

For å oppnå en mest mulig rettferdig fordeling av de midler som ved Kongelig resolusjon var stilt til Rådets disposisjon, ble det utlyst en frist for søknader om tilskott av disse midler. Fristen ble satt til 10. oktober 1965.

Samtidig ble det utlyst en frist for søknader om fondsmidler for 1966, fristen ble satt til 1. november 1965. Hensikten med utlysingen var at Rådet skulle få et grunnlag for det forberedende arbeid med budsjettet for 1966, og ikke at søknader innkommet senere ikke skulle kunne komme i betraktning.

Man må således være oppmerksom på at en rekke av de innkomne søknader gjaldt tilskott 1966.

I samsvar med de retningslinjer som er omtalt i St. prp. nr. 1. Tillegg nr. 1 for 1964—65, og i St. prp. nr. 130 har Rådet funnet i

alminnelighet å burde avslå søknader som vil binde fondsmidler til årlig tilbakevendende tilskott, særlig i form av bidrag til ordinær drift av institusjoner. Driftsbidrag er imidlertid gitt til enkelte nye institusjoner som bør oppfattes som forsøk, f. eks. Festspillene i Nord-Norge som ble arrangert første gang 5.—12. juni 1965.

Rådet mener dette tiltak bør få tilskott også i 1966, muligens også i 1967. Spørsmålet om tiltaket bør fortsette med fast statstilskott, bør deretter tas opp med Kirke- og undervisningsdepartementet. (Se også kap. II, Oppgavefordeling mellom statsbudsjettets kulturkapitler og Norsk kulturfond).

Det ovennevnte er heller ikke til hinder for at institusjoner kan få støtte til konkrete spesielle tiltak som de planlegger som ledd i virksomheten. Således har Festspillene i Bergen 1965 fått kr. 200 000 av fondsmidler til produksjon av et nytt norsk program ved 1966 års festspill, som altså kommer i tillegg til det ordinære statstilskott til driften.

Det er gjort flere avsetninger til byggetiltak som vil strekke seg over flere år. (Konserthuset i Oslo, Grieghallen i Bergen).

Støtte til enkelte tidsskrifter bør også kunne gis som årlig bidrag i samsvar med det som er sagt i St. prp. nr. 130. (Se kap. II, Oppgavefordeling).

Norsk kulturfond — Årsmelding 1965.

Søknadsoversikt pr. 31. desember 1965.

	Antall søknader	Søknader uten søk- nadssum	Total søknadssum millioner
Litteratur*)	53	33	1,7
Musikk	110	43	2,9
Bildende kunst	64	21	3,9
Film, teater og ballett	18	8	1,3
Kulturvern	116	9	6,0
Kulturbygg	46	2	23,5
Tidsskrifter	22	6	1,0
Andre formål	57	30	1,5

*) Søknadene rubrisert under litteratur gjelder spesielle tiltak og omfatter ikke innkjøpsordningen, avsetning til barne- og ungdomslitteratur og til ny norsk dramatikk.

Oversikten må ellers tas med de forbehold som er nevnt i innledningen.

Litteratur.

Til utgangen av 1965 var det kommet inn i alt 53 søknader, hvorav 33 ikke spesifiserte noe beløp. Samlet søknadssum var 1,7 millioner. Disse tall omfatter ikke de mange henvendelser fra forlag, forfattere og biblioteker ang. presentasjonseksemplarene.

1. Innkjøpsordningen for norsk skjønnlitteratur til folkebibliotekene.

Det budsjett som ble fremlagt i Kulturrådets innstilling av 19. august 1965 og som ble lagt til grunn for kongelig resolusjon av 27. august s. å., bygget på den prøveordning som Stortinget vedtok 19. juni 1965, jfr. St. prp. nr. 130. Forhandlingene mellom Kulturrådets faglige utvalg for litteratur og de to forlegerorganisasjoner hadde i mellomtiden resultert i en endelig avtale av 12. juli om hvordan systemet skulle praktiseres.

Teksten til avtalen følger som vedlegg til årsmeldingen. (Vedlegg nr. 4).

Utgiftene til innkjøpsordningen ble beregnet på grunnlag av de oppgaver forleggerne på forhånd kunne gi om årets bokproduksjon. Budsjettet bygget på et anslag om at det i alt skulle bli 123 skjønnlitterære bøker som ville komme inn under ordningen, og ble satt opp slik:

Innkjøp av 1 000 eks. i materie av hver tittel, regnet fra heftet utsalgspris minus omsetningsavgift minus 42½ %	
rabatt	kr. 1 263 740
Honorar-refusjon	» 362 448
Innbinding, ekspedisjon, omsetningsavgift o. a.	ca. » 1 000 000
Til sammen	kr. 2 626 188

Da man regnet med at det både kunne bli tale om ytterligere titler og at det kunne melde seg flere biblioteker enn forutsatt, ble det i alt til Innkjøpsordningen avsatt 2,7 millioner kroner.

Som man kunne vente fordi hele ordningen var så ny og uprøvet, var der en del usikre faktorer. De ikke-organiserte forlag hadde ikke på forhånd registrert sine kandidater, men måtte søke om å få dem med i innkjøpsordningen. (Jfr. St. prp. nr. 130, «Særlige retningslinjer for tiltak som gjelder norsk litteratur», pkt. 12). Det viste seg også at enkelte forlag måtte justere sine forhåndsmeldte lister — planlagte bøker ble utsatt, eller fikk et annet omfang og dermed forskjellig pris. Den endelige liste over godkjente bøker kom til å omfatte 124 titler. Listen følger som vedlegg til årsmeldingen. (Vedlegg nr. 5).

Bøkene fordeler seg slik:

Prosaverk (romaner, noveller samt bøker av annen genre, men med dikterisk preg)	76
Diktsamlinger	43
Skuespill	5
	124
Utgitt av	
Medlemmer av Den norske Forleggerforening	96
Medlemmer av Norsk Forleggersamband (kristelige forlag)	22
Uorganiserte forlag	6
	124

Innsendte eller foreslåtte bøker som av Kulturrådets administrasjon i samråd med Det faglige utvalg ikke ble godkjent, omfattet i alt 28 titler. Det var enten bøker som etter Universitetsbibliotekets katalogiseringsregler ikke kunne regnes som skjønnlitteratur, bø-

ker som var utkommet før 1965, eller bøker utgitt på forlag som ikke automatisk kom inn under ordningen og derfor måtte søke.

Sistnevnte kategori omfattet 23 titler, hvorav 6 ble godtatt. For å etablere en fast behandlingsnorm for slike søknader, fastsatte Rådet i møte 30. november 1965 en særlig instruks, *Retningslinjer for behandling av søknader om bøker utgitt av ikke-organiserte forlag eller på eget forlag*. Teksten følger som vedlegg til årsmeldingen (Vedlegg nr. 6).

Gyldendal Norsk Forlags søknad om å få den nye utgaven av Hans Henrik Holms «Jonsoknatt» godkjent som innkjøpsberettiget, måtte avslås av Rådet under henvisning til de regler Stortinget hadde vedtatt.

Forlaget har senere søkt om tilskott til boken på andre premisser, og Rådet har (i mars 1966) tatt saken opp til vurdering.

Omkostninger ved innkjøpsordningen.

En helt nøyaktig, avsluttet oversikt foreligger ennå ikke. Grunnen er dels at enkelte mindre forlag tross purring ennå ikke har innsendt sine krav om honorar-refusjon, dels at A/L Biblioteksentralen som forestår innbinding og ekspedisjon av presentasjons-eksemplarene, ikke er ferdig med siste pulje og derfor ikke har levert sluttoppgjør.

En foreløpig analyse, basert på et gjennomsnitt av de godt og vel 100 titler som er ferdig utregnet, viser at utgiftene når det gjelder selve prisen for bøkene og forfatterhonorarene, vil stemme noenlunde overens med forhåndsberegningen.

Kjøp av 1000 ekspl. materie av 124 titler, regnet fra heftet utsalgspris inklusive omsetningsavgift minus 42½ % rabatt og 2 % kontantrabatt kr. 1 370 706

Overskridelsen av det budsjetterte beløp (kr. 1 263 746) skyldes bl. a. at omsetningsavgift er medregnet.

Honorar-refusjon kr. 355 412

Altså praktisk talt som stipulert (kr. 362 448).

Derimot viser det seg at de øvrige utgifter som var beregnet, er blitt vesentlig mindre. Ved forhandling med A/L Biblioteksentralen, som Kulturrådet under dette års prøve-drift har benyttet som innkjøps- og ekspedisjonsorgan, ble man enige om en noe billigere form for innbinding enn bibliotekenes vanlige granitolbind. Prosabøkene (pluss 3 spesielt store diktsamlinger) ble bundet i shirtings

helbind, mens lyrikken og skuespillene fikk et lettere, glattskåret stivbind. Alle bindene ble utstyrt med Kulturfondets emblem.

Innbinding, ekspedisjon, isetting av bibliotekutstyr m.v. kr. 548 800

Til sammen kr. 2 274 918

Det er altså innspart ca. 425 000. Beløpet kan med fordel disponeres til dekning av de fordringer om ytterligere honorar-refusjon som vil komme i løpet av 1966 for de bøker som er solgt i over 1 000 eksemplarer pluss en tredjedel av opplaget (jfr. avtalen med forleggerforeningene). Det vil gjelde ikke så få forfattere, men antallet og summen lar seg ikke forhåndsberegne før forlagene får ferdig sine salgsoversikter for hver bok.

En sammenligning med 1963 viser at utsalgsprisene for 1965's norske skjønnlitterære bøker er praktisk talt de samme som for to år siden.

Gjennomsnittlig heftet pris for romaner var resp. kr. 21,00 og kr. 21,16, for diktsamlinger kr. 16,90 og kr. 16,82. Hvis man tar i betraktning kroneverdien og økede fremstillingskostnader, som etter oppgaver fra forlagshold utgjør mellom 15 og 20 pst., ble bøkene siste år altså tilsvarende billigere. Det er rimelig å anta at dette i betydelig grad må tilskrives økede opplag p.g.a. innkjøpsordningen og at forlagene kunne kalkulere med lavere honorarsatser.

M.h.t. volumet av bokproduksjonen kan til sammenligning opplyses at det i 1963 utkom i alt 86 norske skjønnlitterære bøker:

av prosaverk (romaner/noveller)	54
av diktsamlinger	30
av skuespill	2

(NB: tallet på prosaverk kan ikke uten videre jevnføres med de 76 prosatitler i 1965, idet innkjøpsordningen omfattet flere bøker som ikke faller inn under samme kategori. Det gjaldt f. eks. memoarer av Johan Borgen, Inger Hagerup og Elling M. Solheim, epistler og skisser av Alfred Hauge og Olav Nordrå, o. a.).

De 86 titler fra 1963 fordelte seg på Medlemmer av Den norske

Forleggerforening	69
Medlemmer av Norsk Forleggersamband	9
Andre forlag	8

Den sterkeste forskyvning i 1965 ser ut til å representeres av de kristelige forlag, som har økt sin samlede produksjon fra 9 til 22 titler.

Innkjøpsordningen og bibliotekene.

Under debatten som gikk forut for vedtagelsen av innkjøpsordningen ble det, ikke minst fra bibliotekhold, pekt på at de minste folkeboksamlinger har så begrenset plass at de neppe ville kunne ta imot en slik tilvekst på over 100 bind om året. Det ble derfor regnet med ca. 800 som et sannsynlig antall avtagere (jfr. St. prp. nr. 130). Da ordningen var vedtatt av Stortinget, sendte departementet gjennom Statens bibliotektilsyn ut et spørreskjema til alle landets folkebiblioteker om de ønsket å være med på ordningen eller ikke. Svarfrist ble satt til 20. september. Ved fristens utløp manglet svar fra en rekke biblioteker, og også senere innkomne påmeldinger ble derfor godtatt. Så sent som 11. oktober hadde bare 837 gitt svar, hvorav 792 ja og 45 nei. Det så derfor ut som om forhåndsberegningen skulle slå noenlunde til. Senere meldte det seg imidlertid mange nye søkere, og da 1 000-tallet var passert, måtte det meldes at bøkene var disponert.

På oppfordring av Bibliotekdirektøren ble det bestemt at hvert av landets 20 sentralbibliotek skulle få et ekstra sett. De 9 som kjører bokbuss har fått ytterligere ett sett hver, og Sentralbiblioteket i Hordaland dessuten 3 sett til Bokbåten. Til sammen har sentralbibliotekene (inkl. Statens Velferds-kontor for handelsflåten) fått tildelt 52 sett.

Av biblioteker i utlandet med særlig tilknytning til Norge har hittil bare Bibliotheque Nordique i Paris og Stadsbiblioteket i Karlstad fått tildelt presentasjonseksemplarer, etter anbefaling henholdsvis av Universitetsbiblioteket og Statens bibliotektilsyn.

Kritikk av ordningen.

Før og umiddelbart etter at innkjøpsordningen ble vedtatt, hevet det seg sterke røster mot ordningen som sådan. Denne opinion synes imidlertid for lengst å være forstummet. Den debatt som har vært ført i den senere tid, har først og fremst dreiet seg om spørsmålet «automatisk prinsipp» kontra utvelgelse. Dette gjelder ikke minst representanter for vårt bibliotekvesen.

Styret i Biblioteklaget av 1957 har i brev til Kulturrådet 1. februar 1966 bl. a. uttalt:

«Vi verdsetter fullt ut den støtte som Norsk kulturråd yter norske forfattere og norsk skjønnlitteratur, og vi er meget tilfreds med at bibliotekene er kommet med ved denne tildelingsordning.

Men vi vil få presisere at vi etter å ha sett listen over de forfattere som er representert, vil foreslå at det må foretas en seleksjon av bøkene. En kvalitetsvurdering er i seg selv rimelig når det gjelder bokkjøp til bibliote-

kene og synes direkte påkrevet i forbindelse med innkjøp for Kulturfondets midler. En slik ordning vil de fleste være tjent med.

Styret vil samtidig uttrykke sin beklagelse hvis ordningen med presentasjonseksemplarer faller bort fra 1967, når omsetningsavgiften på bøker skal opphøre. Vi tror ikke det blir noen vesentlig prisreduksjon på bøker av den grunn. Ordningen med presentasjonseksemplarer til bibliotekene er et utmerket tilskudd til de ofte altfor beskjedne bokbudsjetter, samtidig som den stimulerer norsk skjønnlitteratur. Denne stimulans vil etter vår mening ikke gå tapt om det i neste omgang blir foretatt en kvalitetsvurdering av bøkene».

Forslag om prolongasjon 1966.

Kulturrådet har drøftet, men ennå ikke tatt noe standpunkt til spørsmålet om hvorvidt opphevelsen av omsetningsavgiften på bøker og ukeblad fra 1. januar 1967 vil — eller bør — bety noen vesentlig endret situasjon for norsk skjønnlitteratur. Rådet anser det imidlertid for utvilsomt at norsk diktning fortsatt kommer til å trenge støtte for å få levelige kår.

Når det gjelder ordningen med presentasjonseksemplarer, har Kulturrådet anbefalt at den iallfall må bli forlenget for ett år til — uten andre forandringer enn den revisjon og justering som vil vise seg rimelig etter innvunne erfaringer. Det er på forhånd på det rene at atskillig over 1 000 folkeboksamlinger vil ønske å være med i 1966 og der foreligger dessuten en rekke søknader fra pasientbiblioteker o. a. Men med mindre antall bøker og dermed omkostningene ved innkjøpsordningen skulle bli vesentlig redusert, finner likevel Kulturrådet at det ikke er realistisk innenfor rammen av det nåværende budsjett å foreslå noen utvidelse av tildelingen. Ordningen bør i prinsippet forbli den samme i 1966. For dette taler flere grunner.

Prøveordningen i 1965 gjalt i realiteten bare et halvt «bok-år». Den kom så brått på at forlag og forfattere knapt fikk tid til å områ seg. Kulturrådet mener det vil ha stor betydning å skaffe seg et fullstendig års erfaringer å bygge på for å kunne vurdere både positive og mulige negative utslag av ordningen. Det vil dessuten ha liten anskuelserverdi om man — dersom Stortinget bestemmer at støtten til litteraturen bør bli en annen fra og med 1967 — skulle få en tre-trinsutvikling med helt forskjellige støtteformer innenfor tre år.

Rådet har ennå ikke kunnet skaffe seg fyllestgjørende kvalitets- og prismessige analyser av innkjøpsordningen 1965, og langt mindre noen kvalitativ helhetsvurdering. Bibliotekene har ennå bare mottatt 80 av de 124 bøkene, og bortsett fra en del spredt kri-

tikk som har unnlatt å nevne eksempler, har ingen hittil gjort forsøk på å underkaste hele listen noen samlet kritisk bedømmelse.

Verken forfatterne eller forleggerne har ennå kunnet avgi noen oppsummering av sine erfaringer. Og så vidt det er Rådet bekjent, har heller ingen til nå fremsatt noe konkret forslag om andre og bedre alternativer til den nåværende ordning — iallfall ikke noe forslag som samtidig kan ta vare på de fordeler som denne, tross alle innvendinger, synes å ha hatt: å skaffe forfatterne bedre inntekter, stimulere forlagene til å satse på nye talenter, gjøre bøkene billigere for publikum, bidra til spredning av litteraturen, og øke volumet av norsk bokproduksjon.

At det er utgitt flere bøker enn i foregående år, er etter Kulturrådets mening ikke noe faresignal, men tvertimot et positivt trekk som det var grunn til å vente og håpe. Tendensen har i flere år vært truende: Mens tallet for førstegangsutgivelser av seriøs norsk skjønnlitteratur i 1938 var 136, var det i 1950 sunket til 119, og i 1963 altså bare 86.

Som nevnt foreligger det, så vidt vites, ennå ikke noen samlet, fullstendig kvalitetsvurdering av siste års norske bokproduksjon. Men i Bok og Bibliotek nr. 1, januar 1966 har litteraturkritikeren Kjell Krovgvig en større oversiktsartikkel, «Norsk skjønnlitteratur 1965», der det bl. a. heter:

«Etter at vi hvert år siden 1960 har måttet konstatere tydelig tilbakegang for norsk skjønnlitteratur, har vi etter at 1965 har gått ut, virkelig grunn til å spørre om norsk bokproduksjon nå er på vei oppover igjen.

På den mørke bakgrunn står 1965 for oss som et kronår. Antall titler er øket betraktelig, og ser vi på de litterære kvaliteter, er det intet forfall å spore. — Bemerkelsesverdig er det store antall gjendiktninger som viser at vi kjemper mot den isolasjon som er den største fare i et lite språksamfunn. Året var det rene kronår når det gjelder novellsamlinger, og utvalget av den aktuelle nåtidsroman er særlig godt.

Grunnen til at utviklingen nå forhåpentlig har snudd om, må vi søke i de bedrede økonomiske forhold litteraturen er kommet under. Den nye ordningen med arbeidsstipendier til forfattere har nå vart så mange år at den begynner å gi gunstige utslag. Forfatterne har fått råd til å dikte. 1965 er også første året Kulturfondet gir støtte til litteraturen og den har ganske sikkert gjort forleggerne mer interessert i produksjonen av norsk skjønnlitteratur. Måtte 1965 bety det vendepunkt som norsk litteratur så inderlig trengte til.»

2. Andre tiltak til støtte for norsk litteratur.

a. Tilskott til barne- og ungdomslitteratur kr. 70 000.

Som et første tiltak til støtte av denne viktige litteraturgren — og i påvente av vide-

re forhandlinger med de forskjellige sakkyn-dige instanser — vedtok Rådet å gi et stipend på kr. 2 000 til hver forfatter hvis bok i 1965 ble anbefalt innkjøpt til skoleboksamlingene. Antallet ble på grunnlag av tidligere års lister satt til ca. 35.

Kirke- og undervisningsdepartementets rådgivende komite for folke- og skoleboksamlinger leverte først sin innstilling i slutten av januar 1966. Den omfatter bare 24 originale skjønnlitterære arbeider, og det er derfor til disse forfattere utbetalt i alt kr. 48 000 av det bevilgede beløp. Listen følger som vedlegg til årsmeldingen (Vedlegg nr. 7).

b. Tilskott til periodiske publikasjoner kr. 100 000.

Idet man viste til «Særlige retningslinjer» pkt. 2 om tilskott til tidsskrift for litteratur, kunst og kulturvern eller andre periodiske publikasjoner som i utstrakt grad bringer ny norsk skjønnlitteratur, vedtok rådet å avsette kr. 100 000 til slike formål i 1965. Etter tilråding fra det nedsatte utvalg og på grunnlag av innkomne søknader med økonomiske opplysninger ble det ved kongelig resolusjon av 27. august bevilget

til tidsskriftet Fossegripen kr. 40 000
som engangstilskott til støtte for bladets inn-sats for nynorsk prosa og ung norsk diktning og essayistikk, og
til tidsskriftet Vinduet kr. 20 000

De kr. 40 000 som foreløpig ble stilt til disposisjon ble etter vedtak i Rådet 29. november bevilget til Magasinet for Alle, sammen med kr. 40 000 tatt fra disponible midler til Litteratur og kr. 20 000 fra disponible midler til Bildende kunst. Begrunnelsen var dels at bladet burde få en kompensasjon for at det ble belagt med omsetningsavgift, dels at det i høyere grad enn noe annet ukeblad bringer skjønnlitterært stoff og originale illustrasjoner av norske kunstnere. I alt ble det således bevilget

til Magasinet for Alle kr. 100 000

c. Andre tilskott.

Sentralbiblioteket for Hordaland første tilskott til innkjøp av bøker til bokstamme for bokbåten på Vestlandet kr. 150 000

Sentralbiblioteket har fått tilsagn om en ytterligere bevilgning på kr. 150 000 i 1966, idet Rådet viste til det som ble sagt om bokbåten i St. prp. nr. 1, Tillegg nr. 1, 1965, og «Særlige retningslinjer» pkt. 8.

Internasjonalt Ibsen-seminar ved Universitetet i Oslo kr. 20 000

Rådet viste til departementets tidligere be-

Norsk kulturfond — Årsmelding 1965.

handling av saken, og fant under omstendighetene å ville tilrå tilskottet, men tok forbehold om at dette ikke bør gi presedens for tilskott til universitetene til seminarer av vitenskapelig art.

Komitéen for forberedelse av 100-års jubileet for Kincks fødsel	kr.	7 500
Til billedstoff i bok om Kalle Løchen	kr.	5 000
Noregs Boklag — til utgivelse av Dyre Vaas bok om maleren og tegneren Torleiv Stadskleiv til 100-årsdagen	kr.	10 000
Den Norske Forfatterforening — som kompensasjon for opphevet lesesirkelavgift	kr.	25 000
Nordisk forfatter-seminar 1965	kr.	35 000

Til Det Norske Samlag til støtte av følgende tiltak:

Omsetting av utenlandsk litteratur	kr.	50 000
Utgivelse av norrøne klassiske bokverk	»	50 000
Til utgivelse av serien «Norsk folkekunst og folkekultur» ..	»	25 000
Norsk eventyrbibliotek	»	25 000
Kvalitetsbilligbøker	»	30 000
Ny utgave av Skar: «Gamalt or Setesdal»	»	10 000
Artikkelsamling av Uppdal	»	10 000

Til sammen kr. 200 000

Til disposisjon ble avsatt kr. 87 500

Herav til Magasinet for Alle kr. 40 000 (se ovenfor). Resten ble etter vedtak på Rådsmøte 29. november 1965 bevilget til Fonna Forlag som tilskott til redaksjonelle utgifter vedr. Norsk Allkunnebok, bind 10. Verket som tidligere i en årrekke har fått tilskott over statsbudsjettet, hadde fått dette strøket i 1965 og var nå truet med stans foran siste bind. Det ble altså bevilget:

Til Norsk Allkunnebok, bind X kr. 47 500

Av midler til generell disposisjon 1965 ble bevilget:

Støtte til ny norsk dramatikk kr. 35 000

I samsvar med avtale av 15. november 1965 mellom Norske Dramatikers Forbund og De norske teatres forening om et innkjøpshonorar på kr. 7 000 for fremføringer av nye (dvs. ikke tidligere trykte eller oppførte) norske sceneverk, vedtok Rådet å refundere innkjøpshonorar for slike fremføringer i 1965.

3. Tiltak som forberedes.

Av andre tiltak som er nevnt under «Særlige retningslinjer» (St. prp. nr. 130) er det en del som nødvendigvis har krevet lengere forarbeid og derfor ennå ikke har kunnet settes ut i livet. Det gjelder bl. a.

a. Utgivelse av eldre norsk litteratur.

Det nedsatte utvalg har utarbeidet en omfattende fortegnelse over verdifull eldre og nyere norsk litteratur (heri medregnet ikke-skjønnlitterære skrifter av allmennkulturell interesse) som til enhver tid bør være tilgjengelig. Utvalget vil nå i samarbeid med Bibliotekarenes opptrykksutvalg sette opp en prioritetsliste. Samtidig arbeider man med de praktiske detaljer vedr. planen om en særskilt norsk klassikerserie, som forhåpentlig vil kunne startes høsten 1966. På budsjettet for 1966 er det foreslått avsatt en sum til dette formål.

b. Essayistikk.

Det nevnte utvalg skal også vurdere søknader fra forlag eller forfattere om tilskott til utgivelse av essayistisk litteratur, heri iberegnet brevsamlinger, biografier o. a. Budsjettet for 1966 vil ta med en sum til dette.

c. Verdifulle oversettelser.

I sin merknad til Rådets retningslinjer uttalte Departementet (St. prp. nr. 130) bl. a.: «For norsk litteratur er det viktig at det i visse sammenheng også kan gis støtte til utgivelse av litteratur av fremmed opprinnelse for å berike vårt eget kulturelle miljø.»

Bortsett fra at en del gjendiktninger av utenlandsk poesi (bl. a. en større Dante-utgave) kom inn under innkjøpsordningen, har Rådet hittil ikke nådd å arbeide aktivt med dette. Det vil imidlertid på budsjettet for 1966 bli foreslått avsatt et beløp som trykningsbidrag til verdifulle oversettelser.

Musikk.

Til sammen er det i 1965 kommet inn 110 søknader med en samlet søknadssum på ca. 2,9 mill. kroner. 42 av de 110 søknadene nevner ingen bestemt søknadssum. De aller fleste av disse 42 er søknader om tilskott til musikkinstrumenter hvor søkeren gir uttrykk for håp om så stort tilskott som mulig.

Ved kongelig resolusjon av 27. august 1965 ble gitt følgende tilskott:

Festspillene i Nord-Norge 1965	kr.	37 500
Filharmonisk Selskaps orkester: Tilskott turné Athen sommeren 1965	»	25 000
Musikkselskabet «Harmonien»: Tilskott jubileumsbok ved 200-		

Norsk kulturfond — Årsmelding 1965.

års jubileet	»	15 000
Musikkens Venners Landsforbund: Tilskott til utvidet rikskonsertvirksomhet høsten 1965	»	40 000
Symfoniorkesteret i Trondheim, engangstilskott til Prinsesse Astrids Musikkpris	»	15 000
Norsk Komponistforening, tilskott til trykking av norsk musikk	»	100 000
Festspillene i Bergen. Til produksjon av et nytt norsk program til Festspillene	»	200 000
Ny musikk. Tilskott til særlige tiltak høsten 1965, derav til bestilling av nye verker av norske komponister kr. 20 000	»	60 000
Til Det Norske Solistkor — til notebibliotek	»	10 000
Til forsøksvirksomhet med profesjonell instruksjon for amatørsymfoniorkestere (reiseinstruktører) og eventuelle orkesterskoler	»	40 000
Til innkjøp av konsertinstrumenter for lokalforeninger av Musikkens Venners Landsforbund o. a. musikkforeninger	»	75 000
Til sammen	kr.	617 500
Til disposisjon for Rådet ble stilt	»	282 500
Til sammen ble avsatt til musikk	kr.	900 000

Av de 282 500 som ble stilt til disposisjon for Rådet er høsten 1965 gitt følgende bevilgninger:

Musikkselskapet «Harmonien», tilskott til jubileumskonserter ved 200-års jubileet høsten 1965 ..	kr.	40 000
Professor Olav Gurvin, tilskott til kritisk vitenskapelig utgave av Griegs verk	»	15 000
Operaklassen v/Statens Teaterskole, kurs	»	10 000
Gjøvik byorkester, turné til Danmark	»	4 000
Musikk-konsulent Thode Fagelund, undervisningsstoff for amatør-orkestre	»	4 000
Landslaget Musikk i Skolen, kurs	»	3 700
Erling Stordahl, spelemannskurs	»	4 500
Trondheim symfoniorkestre, tilskott ny harpe	»	15 000
Til sammen	kr.	96 200

Restbeløpet, kr. 186 300 overføres til 1966.

Av det overførte beløp har Rådet avsatt kr. 65 000 til Rikskonsertvirksomhet våren 1966, kr. 25 000 som tilskott til Musikkelskapet «Harmonien»s Amerikaturné, januar—februar 1966, og kr. 25 000 til Det 16. Landsangerstevne.

Trykking av norsk musikk.

Tilskottet til dette formål, kr. 100 000 er i 1965 stilt til disposisjon for Norsk Komponistforening, som arbeider med denne saken. Komponistforeningen har gjort oppmerksom på at siden bevilgningen først ble gitt høsten 1965, vil det ikke være mulig å ha trykkingsarbeidene ferdig i løpet av året.

Også NOPA (Norske underholdningsmusikk-autorer) har søkt om tilskott til utgiing av lettere norsk musikk, særlig for janitsjarorkestre. Denne søknad er sendt Statens Musikkråd til uttalelse og vil bli behandlet i forbindelse med budsjettet for 1966.

Tilskott til kjøp av konsertinstrumenter.

I innstillingen til Kirke- og undervisningsdepartementet av 19. august 1965 har Rådet uttalt:

«Rådet har mottatt flere søknader fra kommuner og musikkforeninger om tilskott til kjøp av flygler, pianoer og andre instrumenter. Rådet mener det bør avsettes et beløp til innkjøp av konsertinstrumenter hvert år. Bevilgningen må bekjentgjøres slik at institusjoner og foreninger får adgang til å søke. Rådet vil ta opp spørsmålet hvordan det kan sikres at det av bevilgninger av Kulturfondet blir kjøpt instrumenter av fullgod kvalitet. Betingelsene for støtte av det oppførte beløp må være at forslag om instrumentkjøp forelegges Kulturrådet til sakkyndig godkjenning før avtale om kjøp inngås».

Rådet har lagt følgende retningslinjer til grunn ved fordelingen av denne bevilgning:

1. Det bør ikke gis tilskott til driften av kor eller orkestre, i samsvar med vanlige retningslinjer.

2. Det gis ikke tilskott til kjøp av instrumenter til musikk-korps. Det er i alt ca. 1 400 skole- og ungdomskorps i landet, og bidrag fra kulturfondet bør ikke pulveriseres. Men de innkomne søknader viser klart det behov som er til stede når det gjelder instrumenter for korpsene, og de enkelte kommuner bør i sterkere grad enn hva tilfelle er nå, støtte de lokale korps. (Over statsbudsjettet gis tilskott til instruktør-virksomhet for korpsene, gjennom Norges Musikk-korps forbund).

3. Det gis ikke tilskott til kjøp av piano eller flygel ved vanlige skoler. Utgifter av denne art hører naturlig hjemme på den en-

Norsk kulturfond — Arsmelding 1965.

kelte skoles budsjett. Kirke- og undervisningsdepartementets skoleavdeling har erklært seg enig i dette syn.

Rådet har gjort ett unntak fra disse retningslinjer, i forståelse med Kirke- og undervisningsdepartementet:

Den samiske folkehøgskolen i Karasjøk har fått kr. 5 500 til innkjøp av 5 fioliner, 1 cello og 1 bass til pikeorkesteret ved skolen. Dette orkesteret er det første i sitt slag i samisk miljø, og Rådet har sett dette tiltak under denne særlige synsvinkel. Tilskottet er tatt fra de midler som er stilt til generell disposisjon for Rådet.

Følgende tilskott er gitt til kjøp av instrumenter:

<i>Vadso kommune.</i> Tilskott til kjøp av flygel	kr. 4 000
<i>Larvik, Musikkens Venner.</i> Tilskott til kjøp av flygel	» 5 000
<i>Vardø velferdshus.</i> Tilskott til kjøp av piano	» 4 000
<i>Sandnes orkesterforening.</i> Tilskott til kjøp av pauke	» 5 000
<i>Tromsø orkester.</i> Tilskott til kjøp av pauke, waldhorn o.a.	» 5 000
<i>Svolvær, Musikkens Venner.</i> Tilskott til kjøp av nytt flygel ..	» 6 000
<i>Stranda, Musikkens Venner.</i> Tilskott til kjøp av flygel	» 2 000
<i>Volda konsertlag.</i> Tilskott til kjøp av flygel	» 2 000
<i>Lillehammer, Musikkens Venner.</i> Tilskott til kjøp av flygel	» 4 500
<i>Kristiansand, Musikkens Venner.</i> Tilskott til kjøp av flygel	» 6 000
<i>Florø konsertlag.</i> Tilskott til kjøp av flygel	» 5 000
<i>Samfunnshuset i Sjøvegan</i> (også konsertlokale). Tilskott kjøp av flygel	» 6 000
<i>Hammerfest, Musikkens Venner.</i> Tilskott til kjøp av flygel	» 8 000
<i>Molde, Musikkens Venner.</i> Tilskott til kjøp av flygel	» 8 000
<i>Alta, Musikkens Venner.</i> Tilskott til kjøp av flygel	» 4 500
Til sammen	kr. 75 000

Forsøksvirksomhet med profesjonelle instruktører.

I innstilling av 19. august uttalte Rådet:

«I forbindelse med søknader fra et par amatørsymfoniorkestre har Rådet tatt opp spørsmålet om instruksjon ved hjelp av reisende profesjonelle dirigenter. Rådet vil arbeide videre med saken, men vil foreslå avsatt kr. 40 000 i 1965 til forsøk både med

reisende instruktører og med lokale orkesterskoler. Bidrag fra dette beløp vil da gis orkestre som er interessert i å sette i gang slike forsøk.»

Denne avsetning krever administrativt arbeid og forhandlinger med amatør-symfoniorkestre og dirigenter. Foreløpig er bare gitt 2 tilskott:

Oppdal Kammerorkester kr. 3 000
Namdal Symfoniorkester » 3 000

Bildende kunst og brukskunst.

I 1965 er alt innkommet 64 søknader med en samlet søknadssum på ca. 3,9 mill. kroner. 21 av disse nevner ikke søknadssum. Søknader om tilskott til reparasjon og innredning av lokaler i kunstforeninger, ombygginger eller nybygg, er tatt med under **k u l t u r b y g g**.

I arbeidet for bildende kunst og brukskunst hadde man ved oppsettning av budsjettet tenkt seg at virksomheten burde bestå i:

1. En rekke enkelttiltak
2. Støtte av utstillingsvirksomhet av norsk kunst
3. Bestilling og innkjøp av kunstverk
4. Arbeidet for lokale kunstsamlinger og kunstforeninger.

Når det gjelder punkt 2 viser erfaringene at man hadde overvurdert behovet. En noe annen budsjetteringsmåte vil derfor bli foreslått for 1966.

Etter forholdsvis kort tid fant man at en eldre plan, opprinnelig fremlagt av Norsk Billedhuggerforening om et materialfond var en naturlig oppgave og ga den høy prioritet.

Ved kjøp av kunstverker skulle prinsippet være at kunstverket skulle komme offentligheten til gode, og at man fortrinnsvis skulle støtte slike tiltak som var frukten av et lokalt initiativ, og der en del av kjøpesummen var skaffet til veie av dette.

I arbeidet for lokale kunstsamlinger og kunstforeninger fant man det først nødvendig å foreta en landsomfattende registrering av eksisterende samlinger med en beskrivelse av kunstverkenes tilstand med henblikk på konservering. Ut fra innkomne søknader finner man så at det er nødvendig å legge en landsplan for a) oppbygging av lokale kunstsamlinger b) istandsettelse av utstillingslokaler. Ut i fra a) vil det være naturlig å støtte kunstforeningene, først og fremst i de byer som har eller planlegger universiteter, og dernest i de byer som er naturlige sentra i sin landsdel.

Angående b) foreligger en rekke søknader som bør støttes ut i fra et geografisk helhetssyn, som tar sikte på å få i stand utstillingslokaler i alle viktige sentra landet over.

Alle de tiltak som fremgår av beretningen

Norsk kulturfond — Årsmelding 1965.

bør sees som forsøk på å påbegynne disse planer.

Ved kongelig resolusjon av 27. august 1965 ble det gitt følgende tilskott:

<i>Selskapet Kunst på Arbeidsplassen</i> , til innkjøp av grafikkksamling til utleie til offentlige kontorer	»	30 000
<i>Stavanger Kunstforening</i> , tilskott fullføring nytt galleribygg	»	40 000
Første avsetning til et materialfond for norske bildende kunstnere (støping o. a.) ..	»	300 000
<i>Til Landsforbundet Norsk Brukskunst</i> , engangstilskott til kjøp av brukskunstsamling	»	30 000
<i>Kunstnernes Hus</i> , engangstilskott til anskaffelse av utstyr for foredrags- og opplysningsarbeid	»	30 000
Til utstillingsvirksomhet av norsk kunst	»	100 000
Til bestilling og innkjøp av norsk kunst til offentlig utsmykking	»	300 000
Til sakkyndig undersøkelse av lokale kunstforeninger med faste samlinger med henblikk på tiltak for nødvendig teknisk konservering og registrering	»	40 000
Til sammen	»	870 000
Til disposisjon for Rådet	»	130 000
Til sammen bildende kunst ..	»	1 000 000
Av de 130 000 er høsten 1965 gitt følgende bevilgninger:		
<i>Kunsthøgskolen i Trondheim</i> , utstyr	»	10 000
<i>Fotoutstillingen av Le Corbusiers arbeid</i>	»	8 000
<i>Magasinet for alle</i> , illustrasjoner av norske kunstnere ..	»	20 000
<i>Stavanger Kunstforening</i> , sluttfinansiering av bygg ..	»	38 000
<i>Joseph Grimeland og Ø. Thurmann-Nielsen</i> for illustrasjon av kunsthøgskolen	»	5 000
Til sammen	»	81 000

Restbeløpet kr. 49 000, overføres til 1966. Beløpet må anvendes til å dekke løpende forpliktelser vedrørende kunstnerisk utsmykking av offentlige bygg, som er overført fra statsbudsjettets kap. 352.

Materialfond for norske bildende kunstnere.

I innstilling til departementet av 19. august 1965 har Rådet uttalt:

«Norsk Billedhoggerforening har søkt Kulturfondet om bidrag av Kulturfondet generelt. Rådet har hatt drøftinger med Norsk Billedhoggerforening og Bildende Kunstnernes Styre om muligheter for å opprette et materialfond. Norske billedhoggere har hittil stort sett bare kunnet drive sin virksomhet på grunnlag av bestillinger. Fri skulptur har i vesentlig grad måttet fremstilles som utkast i gips eller annet uedelt materiale. Slike utkast er erfaringsmessig ikke lette å omsette, og kan vanskelig brukes til annet enn lokale utstillinger, da de ikke tåler transport. I nyere tid er skillet mellom skulptur og malerkunst i ferd med å utviskes, da kunstnere benytter seg av all slags materiale for sammensettning av bilder. Disse materialbilder krever redskap og utstyr av annen art enn tidligere. For å muliggjøre kunstnernes arbeid med edle materialer, foreslås opprettet et materialfond. Lån skal kunne gis kunstnere til materiale, støping o. a., eller til kunstnere som vil arbeide direkte i materiale på grunnlag av en framlagt plan eller et utkast som forelegges en sakkyndig komité.»

Rådet har nedsatt et eget styre for fondet, med 3 medlemmer utpekt av Bildende Kunstnernes Styre og Rådets medlem Bjartmar Gjerde som formann. Rådets administrasjon er sekretariat for styret. Foreløpige statutter og instruks er gjengitt i årsmeldingen som vedlegg nr. 2. Når nærmere erfaringer er innhentet, vil Rådet vurdere disse statutter på nytt.

Til utstillingsvirksomhet av norsk kunst ble det ved kongelig resolusjon avsatt kr. 100 000.

Følgende tilskott er gitt:	
Oslo kunstforening	kr. 10 000
Unge Kunstnernes Samfund	» 3 750
Gruppe 66 (En gruppe unge kunstnere) i Bergens Kunstforening.	
Utstilling	» 7 500
Drammens Kunstforening. Utstillinger	» 5 000
Til sammen	kr. 26 250

Restbeløpet, kr. 73 750 overføres til 1966.

Ut i fra de erfaringer Rådet har gjort angående budsjettmetoden i 1965, vil utstillingsvirksomheten ikke bli oppført som egen post i budsjettet for 1966. Det vil rimeligvis være mer hensiktsmessig å kunne disponere av en samlet bevilgning til utstillinger, opplysningsarbeid om bildende kunst og andre engangstiltak.

Til bestilling og innkjøp av bildende kunst ble det ved kongelig resolusjon avsatt kr. 300 000.

Norsk kulturfond — Årsmelding 1965.

Rådet har gitt følgende tilskott:

Sulitjelma Gruber, innkjøp av skulptur	kr. 12 000
Larvik gymnas, innkjøp av malerier	» 7 000
Kunst på Arbeidsplassen, innkjøp av bilder av Weidemann	» 15 000
Nasjonalgalleriet, innkjøp av bilder av Rolf Nesch	» 75 000
Bergen Billedgalleri, innkjøp av en grafikkserie av Rolf Nesch	» 35 000
Trondheim billedgalleri, innkjøp	» 20 000
Landslaget Kunst i Skolen, til kjøp av 4 vandre-utstillinger	» 40 000
Lillehammer bys malerisamling, kjøp av bilde av Kai Fjell og byste av Ville Aarseth	» 10 000
	<u>kr. 214 000</u>

Restbeløpet kr. 86 000, er overført til 1966.

Det er kommet inn flere søknader fra kommuner og andre instanser om kunst til gamlehjem, sanatorier, sykehus o. a.

Rådet er enig i at kunstnerisk utsmykking av slike institusjoner er viktig, men mener det bør utarbeides en samlet plan, og vil la utrede denne sak videre i samarbeid med Bildende Kunstneres Styre.

Rådet vil også ta opp spørsmålet om en samlet plan for opplysningsarbeid om bildende kunst, og vil samarbeide med Sammennda for studiearbeid om studieplaner og andre tiltak på dette område.

Sakkyndig undersøkelse av kunst i lokale kunstforeninger.

Ved kongelig resolusjon ble det stilt til disposisjon kr. 40 000 til dette formål.

Rådet har kjennskap til at en del verdifulle kunstverk som befinner seg i lokale offentlige kunstsamlinger er i dårlig forfatning og bør bli gjenstand for teknisk konservering. Det foreligger flere søknader om hjelp til dette. Det bør foretas en fullstendig registrering av bilder i slike samlinger.

Rådet har vendt seg til teknisk konservator Thurmann-Moe ved Munch-museet, som har påtatt seg oppdraget. Det vil imidlertid ikke kunne gjennomføres før i 1966.

Filmformål.

Ved kongelig resolusjon av 27. august 1965 ble i samsvar med Rådets tilråding bevilget:

1. Norsk Bygdekino, forsøksdrift på små steder	200 000
2. Til produksjon av frie norske kortfilmer	100 000
	<u>300 000</u>

Når det gjelder tilskott til Norsk Bygdekino, viste Rådet til St. prp. nr. 1, Tillegg nr. 1, om Norsk kulturfond, og understreket at dette bidraget til filmframvisning på de stedene som var omtalt i søknaden måtte sees på som et engangsbidrag til en forsøksordning med drift på slike steder.

Rådet mener at det bør kunne komme på tale også å gi et bidrag til slik drift i 1966, men viser forøvrig til retningslinjene.

Dersom det etter en slik prøveperiode viser seg å være nødvendig med årvisse driftsbidrag, bør disse gis over statsbudsjettet.

2. Bevilgningen til produksjon av frie norske kortfilmer vil bli administrert av Norsk Film A/S, som får tildelt midler etterhvert som det utarbeides konkrete filmprosjekt. Rådet regner med at den kunstneriske leder for Norsk Film A/S, som tiltrer 1. januar 1966, vil følge opp dette arbeid.

(Se ellers: Oppgavefordeling mellom statsbudsjettets kulturkapitler og Norsk kulturfond.)

Et tilskott på kr. 10 000 er gitt Norsk Filmforbund til tidsskriftet *Fant*, som en engangsstøtte i forbindelse med starten av tidsskriftet. Beløpet er tatt av de midler som ved kongelig resolusjon var stilt til generell disposisjon for Rådet.

Rådet har innledningsvis også drøftet spørsmålet om distribusjonsforhold for norskprodusert kortfilm. De fleste norske kortfilmer blir laget etter oppdrag, og produsenten får få eller ingen muligheter til kunstnerisk utfoldelse. Det er for tiden få muligheter til å produsere film etter filmkunstnerens egne intensjoner og ideer, og distribusjonsforholdene for slik film er også vanskelige.

Rådet vil ta opp disse spørsmål til nærmere utredning i 1966.

Kulturvern.

Til sammen er det i 1965 kommet inn 116 søknader med en samlet søknadssum på ca. 6 mill. kroner. 9 av disse søknadene nevner ingen søknadssum. Søknader om større tilskott til innredninger og ombygginger ved museene er tatt med under kulturbygg.

Ved kongelig resolusjon av 27. august ble gitt følgende bidrag:

Til bygningsmessig utvidelse ved De Sandvigske Samlinger	kr. 75 000
Til Røros kommune til antikvarisk og estetisk vedlikehold av Ramgården	» 30 000
Til Vest-Agder fylkes-museum til bevaring av gammelt hus i Kristiansand	» 100 000

Norsk kulturfond — Årsmelding 1965.

Lade gård, istandsetting av uthus « 75 000

Videre ble avsatt:

Til ekstraordinære tiltak ved de kulturhistoriske museene » 200 000

Til bevaring av kulturhistorisk verdifulle hus, anlegg o. a. .. » 220 000

Til disposisjon for Rådet « 50 000

Til sammen kr. 750 000

Følgende tilskott av de avsatte kr. 200 000 er høsten 1965 gitt til ekstraordinære tiltak ved de kulturhistoriske museer:

Eidsvollbygningens samlinger, innkjøp diverse gjenstander kr. 3 000

Årbok for Glåmdalen » 1 000

Fylkesmuseet for Telemark, utgravning kjeller Søndre Brekke og flytting av gammel smie » 17 400

Fiskerimuseet i Bergen, Spesialutstilling » 10 000

Dalane Folkemuseum, sikring av bygning » 4 000

Glomdalsmuseet, flytting av 2 gamle bygninger..... » 15 000

Bergen Sjøfartsmuseum, berging av middelaldervrak..... » 6 000

Hedemarksmuseet, reparasjon uthusfløyen » 4 000

Sigdal og Eggedal bygdemuseum, flytting av seterbu..... » 4 600

Sunnhordland Folkemuseum, vedlikehold » 2 500

Videnskapsselskapets oldsaksamling, befruktningsanlegg » 6 000

Drammen Museum, reparasjon cembalo » 10 000

Troms Folkemuseum, Mortnesgården » 10 000

Valdres Folkemuseum, vedlikehold » 3 500

Holmestrand Museum, utvidelse » 5 000

Nordafjeldske skolemuseum, ominnredning » 1 000

Tromsø Museum, permanente utstillinger » 30 000

Oppdal Museumslag, stabbur og stall » 4 000

Tresfjord Museumslag, reisning av gammel skole » 6 000

Bjålands-museet i Morgedal ... » 6 000

Til sammen Kr. 158 000

Det resterende beløp, kr. 42 000 overføres til 1966.

En rekke av de innkomne søknader er forelagt for styret for Norske Kunst- og kulturhistoriske Museer til uttalelse med henblikk på eventuelt tilskott av de bevilgninger som Kulturfondet har overtatt fra statsbudsjettet.

Til bevaring av kulturhistorisk verdifulle hus, anlegg o. a. er høsten 1965, av de avsatte kr. 220 000, gitt følgende tilskott:

Komiteen for bevaring av Feiring Jernverks ruiner kr. 40 000

Munkholmen v/Riksantikvaren, restaurering » 25 000

Damsgaard Hovedgård, reparasjon av fredet bygning » 8 000

Danckert Krohns Stiftelse » 50 000

Komiteen for Carl Knudsengården, Lillesand — restaurering » 50 000

Bergens avdeling av foreningen til norske fortidsminnemerkers bevaring » 10 000

Kaupanger Stavkirke, restaurering » 30 000

Til sammen Kr. 213 000

Det resterende beløp kr. 7 000 er overført til 1966.

Av de kr. 50 000 som ved kongelig resolusjon ble stilt til Rådets generelle disposisjon på dette feltet, er kr. 20 000 gitt til A/S Norsk Billedvev, til kopiering av gamle norske billedtepper i Kunstindustrimuseet. Det søkes om i alt kr. 100 000 over en periode av flere år til kopiering av 5 av de mest verdifulle teppene ved museet.

I sin tilråding til Kirke- og undervisningsdepartementet pekte Rådet på at en effektiv fordeling av midler til kulturvern først vil være mulig når det er skaffet oversikt over de oppgaver som vil melde seg i løpet av en noe lengre periode. Det ville være ønskelig å få utredet behovet i landsmålestokk, og få utarbeidet lister som antyder prioritering av de viktigste oppgaver. Dette gjelder så vel arkeologiske fornminner og fredede bygninger, som den del av den eldre norske bygningskultur som kan sikres gjennom fri-luftsmuseene.

Rådet varslet derfor at det ville nedsette to sakkyndige utvalg til å utarbeide slike planer:

1. Sikring av fornminne. Det ene utvalg (jfr. mandat, vedlegg nr. 2) burde ha representanter fra de arkeologiske museene som medlemmer, og bør utarbeide prioriteringslister over fornminne

som bør sikres. Det dreier seg her om langsiktige tiltak, som forutsetter bidrag over en rekke år. Utvalget ble nedsatt på rådsmøtet 30. september 1965 (se kap: Utredninger og utvalg). Rådet regner med at en foreløpig prioriteringsliste bør kunne foreligge i løpet av 1966.

2. Bevaring av kulturhistorisk verdifulle hus, anlegg o.a. Også her kan det dreie seg om fredning, og det kan trekkes paralleller til 1. Rådet har ment at det også her burde utarbeides prioriteringslister, og at et utvalg med Riksantikvaren som formann burde anmodes om å påta seg oppgaven.

Utvalgets mandat skulle være utarbeidelse av lister over de kategorier av fortidsminner, fra middelalderen eller senere perioder, som det må legges særlig stor vekt på å bevare for ettertiden. Utvalget burde også vurdere mulighetene for å bevare verdifulle kulturlandskap.

Riksantikvaren og Den antikvariske bygningsnemnd hevdet imidlertid i brev til Rådet at en oppgave som dette tilhørte Riksantikvaren og Den antikvariske bygningsnemnds offisielle virkeområde. Under disse omstendigheter omgjorde Rådet beslutningen om å nedsette et eget utvalg, og vil avvente den ønskede innstilling fra de antikvariske myndigheter i løpet av 1966. Først når det materiale foreligger som registreringen tok sikte på å samle, vil denne delen av kulturvernet få fast grunn å bygge mer langsiktige planer på, og Rådet vil bli i stand til å planlegge sin disponering av fondsmidler til disse viktige oppgaver på lang sikt.

Retningslinjer for samarbeid med Riksantikvaren er forøvrig trukket opp slik at sakkyndig uttalelse vil bli innhentet fra Riksantikvariatet i alle tilfelle hvor ikke søknaden kommer fra Riksantikvaren eller det fremgår av søknaden hvordan Riksantikvaren stiller seg til saken. (Se for øvrig kap. II. Oppgavefordeling mellom statsbudsjettets kulturkapitler og fondet).

Det er for øvrig Rådets oppfatning at saker om mindre reparasjoner og restaureringer av fredede hus bør behandles på ordinær måte av Riksantikvaren med henblikk på det vanlige statsbudsjett. Rådet bør konsentrere seg om de større oppgaver som ikke kan løses innen den vanlige budsjettamme. Rådet vil derfor peke på nødvendigheten av at også Riksantikvarens budsjett vokser i takt med den økonomiske utvikling og den økende forståelse for betydningen av disse oppgaver.

Rådet har mottatt en rekke søknader om støtte til historielag, bygdebøker og lokalhistoriske granskningsoppgaver.

Rådet vil på dette felt samarbeide med Institutt for folkelivsgransking, Norsk lokalhistorisk institutt og Landslaget for Bygde- og byhistorie om eventuelle landsomfattende tiltak.

Ellers viser Rådet til statsbudsjettets kap. 377, Kulturverntiltak, og mener at tilskott til bygdesogearbeid o. a. lokale tiltak fortsatt bør gis over statsbudsjettet.

Rådet er klar over at også nye oppgaver på kulturvernområdet bør tas opp. Særlig maktpåliggende er spørsmålet om miljøfredning. Rådet har vendt seg til Norske Arkitekters Landsforbund om saken og vil arbeide videre med spørsmålet i 1966.

Kulturbygg.

Til sammen er i løpet av 1965 kommet inn 46 søknader med en samlet søknadssum på ca. 23,5 mill. kroner. Et par av søknadene nevner ikke søknadssum. Som omtalt i kapitlene om kunst- og kulturvern er søknader om større tilskott til innredninger, reparasjoner og installering av lysanlegg regnet som byggesak og tatt med her.

I det samlede søknadsbeløp på 23,5 mill. kroner har vi regnet med de samlede bevilgninger på 3,3 mill. kroner, som ble gitt ved kongelig resolusjon 27. august 1965.

I St. prp. nr. 1, Tillegg nr. 1, om Norsk kulturfond, pekes på at kulturarbeidet i stor grad er avhengig av gode og hensiktsmessige lokaler. Det er pekt på den betydning som reising av samfunnshus har hatt også for Riksteatret, Norsk bygdekino og Riksgalleriet. Etter krigen er det gitt statstilskott til mer enn 260 samfunnshus, enten over statsbudsjettet eller av tippemidler og med begrensede midler er det her nådd betydelige resultater. Proposisjonen peker videre på at det nå må bygges for flere av våre toppinstitusjoner på kulturområdet. Flere teatre nevnes, og «det må nå finnes en løsning på konserthus-spørsmålene, i første rekke i Oslo og Bergen. Det er nødvendig å bygge for Nasjonalgalleriet og andre større billedgallerier. Kunstakademiet må også få nye lokaler».

Det heter til slutt i kapitlet om Kulturbygg at det vil være naturlig å sette av eller bruke omkring 5 mill. kroner til kulturbygg i en årrekke framover. Da bevilgningene i 1965 bare var 10 mill. kroner, har Kulturrådet ment å følge dette opplegg ved i 1965 å avsette $\frac{1}{3}$, dvs. 3,3 mill. kroner til kulturbygg.

Rådet sendte i august sin innstilling til departementet for 1965 og det var da kommet inn 19 søknader, med en samlet søknadssum

på over 5,5 mill. kroner. Rådet pekte på at en rekke av disse søknader ville kreve støtte over flere år, og at Rådet her måtte arbeide etter langsiktige planer. Rådet har hatt kontakt med fylkesmennene for å forsøke å danne seg et foreløpig bilde av foreliggende behov og planer i alle landets fylker.

En del tilskott til ombygginger eller mindre nybygg ved museer er behandlet under Kulturvern-tiltak. Tilskott til Stavanger Kunstforening til sluttfinansiering av nybygget er gitt av midler til bildende kunst.

En rekke søknader fra lokale kunstforeninger om tilskott til nybygg, ombygginger eller reparasjoner er gått tilbake til videre forberedelse og utredning, og har ikke kunnet behandles i 1965. Finansierungsplaner har manglet og forholdet til lokale myndigheter ikke vært klarlagt.

Ved kongelig resolusjon av 27. august ble bevilget til:

1. Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum til utbygging ..	kr. 1 000 000
2. Grieghallen i Bergen, avsetning	» 1 000 000
3. Konserthuset i Oslo, avsetning	» 1 000 000
4. Tromsø Kunstforening, ominnredning, evt. nybygg	» 100 000
5. Kristiansund Kunstforening, tilskott nybygg	» 50 000
6. Moss Kunstforening, tilskott nytt galleri og utstillingssal »	150 000
Til sammen	kr. 3 300 000

1. De totale kostnader ved bygget for Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum er ca. 5 mill. kroner slik at tilskottet fra Norsk kulturfond representerer 20 pst. av kostnadene.
2. Grieghallkomitéen har opplyst at den tar sikte på å ha Grieghallen reist i 1970. Det foreløpige kostnadsoverslag er ca. 30 mill. kroner og Rådet mener det bør gis 5 mill. kroner av Kulturfondsmidler. Avsetningen for 1965 står i Kulturfondet inntil videre.
3. Konserthuset i Oslo. På grunnlag av muntlige drøftinger i departementet mellom Rådets formann og representanter for Oslo Kommune, har Rådet i 1965 avsatt 1 mill. kroner til formålet. Etter de opplysninger som foreligger, er kostnadene ved reising av Konserthuset anslått til 54 mill. kroner. Rådet antar at et tilskott av Kulturfondets midler på i alt 6 mill. kroner, dvs. en toppfinansiering på $\frac{1}{9}$, vil være naturlig.
4. Når det gjelder tilskottet til T r o m s ø

K u n s t f o r e n i n g, viste Rådet i sin innstilling til planene om universitetsutbygging i Tromsø, og mente det var viktig å bygge ut også andre kulturinstitusjoner på stedet.

5. K r i s t i a n s u n d K u n s t f o r e n i n g s k u n s t s a m l i n g er for tiden nedpakket, da foreningen mangler utstillingslokale. Foreningen regner med at det nye hus etter planen vil koste 110—120 000 kroner. Bidrag fra Kulturfondet kan ventes å utløse lokale bidrag.
6. M o s s K u n s t f o r e n i n g og Moss kommune har arvet kr. 400 000, som etter testamentet skal brukes til galleri og utstillingsbygg.

Rådet har mottatt søknad fra Det Norske Teatret om tilskott til dekning av gjeld på det innkjøpte lysanlegg. Det nye lysanlegg vil kunne flyttes med til et nybygg. Rådet har utsatt behandlingen til 1966, og vil vente nærmere redegjørelse om byggeplanene. Rådet har også mottatt søknad fra teateret om tilskott til nybygg, i alt kr. 15 mill. fordelt på 5 år. Da det ikke foreligger nærmere opplysninger om finansierungsplan for øvrig, er behandling utsatt.

Rådet har mottatt søknad fra Den Norske Opera A/S om bidrag til innkjøp av nytt lysanlegg og rundhorisont. Rådet har vært i tvil om slike store saker som gjelder utstyr bør behandles som byggesak. Det gjelder her store investeringer i utstyr for kulturinstitusjoner som drives av stat og kommune i fellesskap, og Rådet vil drøfte slike saker nærmere med disse instanser før endelig avgjørelse.

Rådet har også mottatt søknader fra 2 samfunnshus (V. Slidre og Kvinnherad, Rosendal) om støtte til scenerigging. Rådet viser til det som er sagt i St. prp. nr. 1, tillegg nr. 1 om betydningen av gode samfunnshus med utstyr for konserter og teaterframføringer. Men Rådet mener at utstyr av denne art, som er naturlig og nødvendig for at et samfunnshus kan fylle sin hensikt, bør skaffes ved lokale midler, eventuelt med tilskott av tippemidler og over det ordinære statsbudsjett. Rådet viser i denne sammenheng til det som er sagt i St. prp. nr. 130 om forholdet til de lokale instanser:

«Når det gjelder forholdet til fylker og kommuner, bør bidrag fra Kulturfondet fortrinnsvis komme i tillegg til den lokale innsats, og helst utløse nye lokale bevilgninger. Kulturfondets formål er således ikke å avlaste kommunale og fylkeskommunale myndigheter for kulturforpliktelser, men heller å stimulere de lokale instanser til å påta seg slike forpliktelser.

Norsk kulturfond — Arsmelding 1965.

Det er imidlertid stor ulikhet i den økonomiske bæreevne i distriktene. Dette må det tas hensyn til når det gjelder lokal innsats.

Reising av lokale kulturbygg i alle deler av landet er en meget viktig oppgave. De innkomne søknader avdekker et stort behov for hjelp og støtte, ikke bare til selve byggingen, men også til planlegging og forbedringer.

Kulturrådet tar ved sine bidrag sikte på å utløse en lokal aktivitet, som ellers ikke ville ha kunnet føre fram.

Behovene er imidlertid så enorme at Kulturfondets midler ikke står i noe forhold til oppgaven. Når vi samtidig ser hvordan behovene vokser på de andre områder fondet skal dekke, synes det klart at i framtiden må enten kulturbyggoppgavene tas ut av fondets virksomhetsområde eller det må foretas en betydelig økning av fondets midler. I alle tilfelle må det være klart at rene statsbygg bør finansieres over statsbudsjettet, mens fondsmidlene brukes til toppfinansiering av lokalt finansierte bygg.

Andre formål.

I alt er det innkommet 57 søknader med en samlet søknadssum på ca. 1,5 mill. kr. 30 av disse søknadene nevner ingen søknadssum.

Ved kongelig resolusjon av 27. august 1965 ble stilt til generell disposisjon for Rådet kr. 100 000. Dessuten var særskilt bevilget kr. 20 000 til Julian Strøm til en dukketeaterturne med Riksteateret. Rådet har av de generelle disposisjonsmidler gitt følgende tilskott:

Samnemnda for studiearbeid: Kurs	
for studieledere i litteratur ..	kr. 15 000
Per Fokstad, til samiske studier ..	» 2 000
Norsk Filmforbund, engangstilskott til tidsskriftet «Fant» ..	» 10 000
Julian Strøm, utstyr til dukketeater ..	» 20 000
Studentteatret i Oslo (Teaterverkstedet) tilskott til utstyr	» 5 000
Den samiske folkehøgskoles pikeorkester, til instrumenter	» 5 500
Noregs Boklag, til tegner og oversetter av engelsk utg. av «Reinsbukken Kauto» ..	» 5 000
Bokhandlerforeningen til utgivelse av Boknytt, prøveordning	» 8 000
Norsk Filmforbund og Norske Dramatikeres Forbund, reise til London, International Writers' Guild ..	» 1 880

Til sammen kr. 92 380

Overført til 1966 kr. 27 620

Av disse midler er nå disponert kr. 10 000 til Det norske språk- og litteraturselskap, til utgivelse av Bjørnson-brev, og kr. 9 500 til Odinteatret til gjestespill av Grotowski-teatret.

Økonomisk sammendrag.

Av de 10 mill. kr. som i 1965 ble bevilget til Norsk kulturfond, var ved årets utgang gitt som tilskott eller disponert til bestemte formål:

Litteratur:	
Avsatt	3 410 000
Innkjøpsordningen og andre tilskott	3 410 000

Musikk:	
Avsatt	900 000
Tilskott i 1965	713 700
Disponerte midler:	
Musikkens Venners	
Landsforbund, turnevirksomhet våren 1966 ..	65 000
Musikkselskabet Harmoniens USA turné ..	25 000
Det 16. Landssangerstevne	25 000
Overført	71 300

Bildende kunst:	
Avsatt	1 000 000
Tilskott i 1965	951 000
Overført	49 000

Det overførte beløp, kr. 49 000, må sammen med restbeløpet av avsetningen på kr. 300 000 til bestilling og innkjøp av bildende kunst, kr. 86 000, anvendes til å dekke Kulturfondets forpliktelser vedrørende kunstnerisk utsmykking av offentlige bygg, overtatt fra statsbudsjettet.

Film:	
Avsatt	300 000
Tilskott i 1965	300 000

Kulturvern:	
Avsatt	750 000
Tilskott i 1965	671 000
Overført	79 000

Det overførte beløp, kr. 79 000 vil bli disponert til søknader som er forelagt Norske Kunst- og kulturhistoriske Museer og andre institusjoner til uttalelse.

Kulturbygg:	
Avsatt	3 300 000
Tilskott i 1965	3 300 000

Norsk kulturfond — Årsmelding 1965.

Andre formål:

Avsatt	120 000
Tilskott i 1965	92 380
Overført	27 620

Utredninger og utvalg:

Avsatt	60 000
Utbetalt i 1965	17 298
Overført	42 702

De nedsatte utvalg med sekretærer honorerer i samsvar med komitéregulativet. Ved årets utløp hadde imidlertid en rekke av utvalgene ikke innsendt regninger for arbeid utført i 1965. De totale utgifter til utred-

ninger og utvalg i 1965 vil anslagsvis komme til å ligge på ca. kr. 40 000.

Administrasjon og kontorhold:

Avsatt	160 000
Utbetalt i 1965	108 262
Overført	51 738

Til sammen er disponert kr. 10 000 000.

Som det går frem av meldingen er flere av de bevilgede beløp ikke utbetalt i 1965, men blitt stående i fondet. Den regnskapsmessige status for fondet vil bli avgitt av Finansdepartementet, Fondskontoret, som forvalter midlene i henhold til vedtektene.

Kap. IV. Administrasjon.

Etter Kirke- og undervisningsdepartementets bestemmelse ble sekretærarbeidet og andre administrative oppgaver for Norsk kulturråd etter opprettelsen foreløpig ivaretatt av departementet, ved Kontoret for kunst og kulturarbeid.

I løpet av kort tid ble det imidlertid innlysende at dette var en uholdbar ordning, som helt sprengte rammen for kontorets arbeid.

I sin innstilling til departementet om retningslinjer for bruken av Norsk kulturfonds midler og for Norsk kulturråds virksomhet uttalte derfor Rådet i mars 1965:

«Til administrasjon av virksomheten skal kulturrådet bygge ut det nødvendige sekretariat. Sekretariatet bør ledes av en administrerende direktør (jfr. Forskningsrådene), og ellers utstyres med den saksbehandler- og kontorhjelp som Rådet til enhver tid finner nødvendig».

I St. prp. nr. 130 for 1964—65 bemerket departementet til dette:

«Kirke- og undervisningsdepartementet er enig i at Kulturrådet må få sin egen administrasjon. Oppbyggingen av dette vil bli vurdert nærmere i samråd med Statens Rasjonaliseringsdirektorat.»

I sin innstilling til departementet av 19. august 1965 om fordeling av fondsmidler uttalte Rådet:

«Skal Norsk kulturfond kunne løse de mangesidige oppgaver som er forutsatt i St. prp. nr. 1, Tillegg nr. 1 og i St. prp. nr. 130 vil det trenge en handlekraftig og kvalifisert administrasjon, som kan samarbeide effektivt med offentlige instanser som Kirke- og undervisningsdepartementet, Utenriksdeparte-

mentet, Forskningsrådet, Riksantikvaren, Statens bibliotektilsyn, og med forlagsorganisasjoner, bokhandlerorganisasjoner, kunstnerorganisasjoner o. a.

Av råd og institusjoner som det kan være rimelig å sammenlikne Norsk kulturråd med når det gjelder administrasjon, vil rådet peke på Norges almenvitenskapelige forskningsråd. NAVF forvalter et noe mindre beløp enn Kulturrådet. Bidragene derfra fordeles på mange mindre summer, men søknadene er av mer homogen karakter. NAVF har for tiden et fast personale på 18 og dessuten en egen utredningsavdeling med et årsbudsjett på ca. kr. 500 000.

Rådet vil ikke i denne innstilling legge opp en ramme som binder Rådet for en rekke år framover, men mener at en for det første normale år bør ta sikte på følgende bemaningsplan:

1 direktør, 3 fagkonsulenter, hvorav en bør være forlagskyndig. (De andre to får foreløpig dekke de øvrige saksområder, musikk, bildende kunst, kulturvern, film o. a.). 1 sekretær, 1 kontorfullmektig (fullmektig i særklasse), 1 fullmektig og 2 assistenter.

Rådet mener at den ovennevnte bemaningsskisse bør realiseres snarest mulig. Seiere kan det bli nødvendig også å få en kontorsjefstilling til avlastning for direktøren av rent administrative oppgaver. Det vil også sannsynligvis bli nødvendig med flere saksbehandlere.»

Rådet pekte videre på at de foreslåtte tilskott og avsetninger forutsatte et betydelig videre arbeid av administrativ og faglig art, dersom de støttetiltak som var foreslått kunne komme i gang.

Ved utgangen av 1965 var det engasjerte personalet ved Rådets administrasjon:

- 1 forlagskyndig konsulent
- 1 sekretær
- 1 fullmektig.

Norsk kulturfond — Årsmelding 1965.

Dessuten var byråsjef Ingeborg Lyche delvis stilt til disposisjon for Rådet for å lede det administrative arbeid, og departementets skrivestuer og kontorpersonale for øvrig var behjelpelig med kontorarbeidet.

Fra 15. januar 1966 har departementet etter anmodning fra Rådet gitt byråsjef Ingeborg Lyche permisjon fra sin stilling i departementet, inntil R.-direktoratet og Lønns- og prisdepartementet har uttalt seg. De stillinger som vil bli opprettet, vil så lysnes ut på vanlig måte.

Rådets administrasjon vil for en stor del ha de samme oppgaver som administrasjonene i Norges almenvitenskapelige forskningsråd:

1. å forberede søknader og andre saker til behandling i arbeidsutvalg og råd.

2. å gi opplysninger og veiledning til søkere.
3. å utarbeide forslag om tildelinger på grunnlag av de retningslinjer som blir fastsatt.
4. å gi melding til søkere om bevilgninger og avslag.
5. å utarbeide oversikter og foreta utredninger av interesse for virksomheten, for Rådet og dets arbeidsorganer.

Pr. 15. mars 1966 er personalet:

- 1 administrerende direktør
- 1 forlagskyndig konsulent
- 2 sekretærer
- 2 fullmektiger
- 1 assistent

Vedlegg nr. 1.**Statsråd Helge Sivertsens velkomsthilsen på Norsk kulturråds første møte 3. mars 1965.**

Mine damer og herrer.

Eg bad om å få lov til å kome og ynskje Norsk kulturråd vel møtt og lukke til i det arbeid som rådet går til. Det gjeld både dei 11 medlemene og dei 11 personlege varamenn. Det står for ein stor del til Kulturrådet om det stortingsvedtaket som vart gjort den 11. desember 1964 om Norsk kulturfond og Norsk kulturråd skal bli til gagn for vårt kulturliv eller i kor høg grad det skal bli til gagn for vårt kulturliv. Når ein nasjon blir sett på prøve, opplever ein ofte ei samling om historie og om kulturminne. Eg kjem nå rett frå eit opphald i Polens land, og det gjorde overveldande inntrykk å sjå korleis denne nasjonen som miste ein femtepart av sitt folketall i døde under krigen, i dag samlar seg om si historie og tar vare på sine kulturminne. Vi hadde vel den same kjensle då vi gjekk ut av krigen for 20 år sidan, at vi skulle i alle fall verne om det vi hadde. Eg trur det kan vere godt om vi også i fredens tid tenkjer slik og at vi verkeleg set inn det vi synest vi kan, for å ta vare på det vi har å verne om i norsk kultur. Men vi skal òg skape nytt, vi skal auke vår kulturarv, vi skal legge til rette vilkåra for skapande åndsliv i vitskap og kunst.

Det er grunn til stadig å minne om at kunst er strengt åndsarbeid og strengt arbeid, på line med den innsats som skjer i vitskap og på line med den innsats som skjer i arbeid av høgste kvalitet på alle område. Ein høyrer av og til litt skremmande oppfatningar av at kunst — det er noe som kjem i tillegg, det er noe som vi må ha råd til når alt anna er dekt. Det har vore tonar av den art nyleg òg. Men det er nå ikkje slik og det må vera vår oppgåve å få fram til folk kva kunstnaren verkeleg gjer.

Vi er ikkje så mange i vårt land, og vi kan vel ikkje vente at vi skal nå toppen på alle område, men at vi må ta vare på vår eigen kultur og må satse slik at vår litteratur kan overleve — det er vi vel i alle fall sikre på. Om vi i den proposisjonen som vart lagt fram for Stortinget har funne dei rette løysingane på alle punkt når det gjeld tiltak for norsk litteratur, det veit ikkje eg, det må Kulturrådet nå vurdere, men eg er heilt viss på at vi må satse og satse sterkt om vår litteratur skal kunne overvinne den vanske den har i at språksamfunnet er så lite, og jamvel til ein viss grad kløvyt, endå om det vel ikkje er

verre enn at vi med litt god vilje forstår all god norsk.

Vi må vel ha det siktepunktet òg at kunsten skal nå fram til alle. Det er slik at for det enkelte menneske skal ikkje kunsten vera noe i tillegg eller ved sida av. Kunst er ein del av livet. I vårt land må vi gjera særskilte tiltak for å nå fram til alle i alle distrikt, det er nå ein gong slike geografiske vilkår vi lever under. Heile samfunnsarbeidet rundt i kring i landet, Riksteatret, Riksgalleriet, Norsk Bygdekino og andre tiltak som Bokbåten på Vestlandet — Bokbåten er forresten i vansker nå — medverkar til å overvinne den vanske vi har i vårt landslag. Men vi må i vårt arbeid for å nå fram overalt ikkje gløyme våre toppinstitusjonar.

Det gjeld å skaffe våre kunstnarar utdanningsvilkår på line med dei kunstnarar i andre land har. Og her trur eg at det ligg ei stor, aktuell og akutt oppgåve, vi må prøve å finne fram til slike former for kunstnarutdanning hos oss at vi verkeleg kan tru at dei starter på like line med kunstnarar i andre land som på dette område er komne lenger. Det skal ein medveten politikk og ein viss styrke til å satse på toppinstitusjonar når ein veit at det er så mykje som mangler på mange område elles. Eg trur at det er nødvendig å gjera det i dag. Det er ein av dei ting som eg synest det må vera rimeleg at Norsk kulturråd tenkjer igjennom, kva vi kan og skal satse på våre toppinstitusjonar i kulturlivet og kor stor del av våre ressurser vi skal sette inn der og kor stor del vi skal bruke elles.

Det vanter ikkje på spørsmål til vurdering i Kulturrådet, og det vanter ikkje på spørsmål som departementet svært gjerne vil ha råd om. Og Kulturrådet vil utan tvil sjå problem og problemstillingar som det er verdfullt å få fram. Eg kan berre seie at vi som arbeider med desse sakene i departementet, vi har den fulle tiltru til at Norsk kulturråd vil arbeide med sakene objektivt og innsiktsfullt, og dei råd som blir gjevne, det er råd som departementet vil leggje vekt på.

Med desse orda vil eg då få ynskje all god lukke i det store arbeidet Kulturrådet nå tar fatt på.

Vedlegg nr. 2 a.**Mandat for Det faglige utvalg for litteratur.**

Utvalget ble nedsatt av Rådet på møte 3.—4. mars 1965, med det spesielle oppdrag å føre forhandlinger med forleggerorganisasjo-

nene, Statens Bibliotektilsyn og A/L Biblioteksentralen om innkjøpsordningen for norsk skjønnlitteratur.

Senere ble det vedtatt et tilleggsmandat der Rådet bad utvalget utrede:

1. Spørsmålet om litterære priser og retningslinjer for utdeling av litteraturpriser, jfr. pkt. 7 i Særlige retningslinjer for tiltak som gjelder norsk litteratur.
2. Spørsmålet om opplysningsarbeid for norsk litteratur, jfr. pkt. 8.
3. Spørsmålet om utgivelse av litteratur på samisk språk.
4. Spørsmålet om støtte til barne- og ungdomsbøker til bibliotekene, jfr. pkt. 12.
5. Spørsmålet om støtte til utgivelse av litteratur av fremmed opprinnelse for å berike vårt eget kulturelle miljø og tiltak for å stimulere norske forlags interesse for oversettelse av vanskelig-selgelige bøker.
6. Spørsmålet om støtte til litteratur av populærvitenskapelig eller folkeopplysende art.

Vedlegg nr. 2 b.

Mandat for Utvalget for utgivelse av eldre norsk litteratur.

1. Utvalget skal utrede spørsmålet om utgivelse av en særskilt serie (særskilte serier) av klassisk norsk litteratur og gi forslag til utvalg av bøker.
2. I kontakt med bibliotekarenes opptrykksutvalg skal utvalget utrede spørsmålet om opptrykk av nyere norsk skjønnlitteratur som er utsolgt.
3. Utvalget skal uttale seg om søknader fra forlag om tilskott fra fondet til utgivelse av eldre norsk litteratur. Under sitt arbeid bør utvalget kunne samrå seg med forleggere og andre sakkyndige, men utvalgets tilrådinger skal avgis til Rådet.
4. Utvalget skal uttale seg om søknader fra forlegger eller forfatter om tilskott til utgivelse av norsk essaylitteratur.

Vedlegg nr. 2 c.

Norsk kulturråds materialfond for bildende kunst.

Foreløpige statutter.

1. N.K.M.B.K. kan gi lån til hel eller delvis dekning av utgifter til utførelse av kunstverk i det materiale kunstneren har tenkt.
2. Fondet bestyres av Norsk kulturråd.
3. Søknad om lån skrives på et eget skjema og følges av planer og utkast.

Søknader behandles av en sakkyndig komité som på kunstnerisk basis gir innstilling til Kulturrådet om hvorvidt lån bør gis, og hvor stort det må være.

Når lån innvilges, opprettes en kontrakt mellom kunstneren og Kulturfondet angående utbetalingsvilkår etc. Som sikkerhet for lånet står kunstverket. Kunstverket forblir kunstnerens eiendom inntil salg. Lånet forfaller til betaling idet kunstverket blir solgt, med et tillegg av 5 pst.

Lån kan ikke innvilges i forbindelse med bestilte arbeider.

4. Den sakkyndige komité skal ha 4 medlemmer og bestå av 3 kunstnere, en oppnevnt etter innstilling fra B.K.S., en av Norsk Billedhoggerforening og en av Norske Grafikere, og en av Rådets egne medlemmer som skal være formann for komitéen. Oppnevningen skjer for ett år ad gangen.

Den sakkyndige komité arbeider etter instruks vedtatt av Kulturrådet.

5. Kulturfondet kan arrangere utstillinger av arbeider som er fremkommet ved hjelp av dets lån.

Materialfondets sakkyndige komité.

Instruks.

1. Den sakkyndige komité skal utarbeide forslag til søknadsskjema. Skjemaet skal inneholde spørsmål for:
 - a. Arten av kunstverk, med henvisning til vedlagte planer og utkast.
 - b. Økonomisk overslag over material- og fremstillingskostnader.
 - c. Opplysninger om når arbeidet tenkes påbegynt og avsluttet.
 - d. For øvrig andre punkter som behøves for å få søknaden tilstrekkelig belyst.
2. Den sakkyndige komité setter i hvert enkelt tilfelle opp utkast til kontrakt med låntaker. Kontrakten skal inneholde:
 - a. Bestemmelse om størrelse av part å utbetale ved kontraktens underskrift.
 - b. Bestemmelse om periodiske utbetalinger.
 - c. Bestemmelse om dekning av materialregninger.
 - d. Bestemmelse om når og hvordan verket erklæres avsluttet.
 - e. Bestemmelse om lånets forfall ved salg, herunder betingelser om at kunstneren forplikter seg til å fremby det (utstille det). Ved grafikk-opplag må tas særbestemmelse om forfall. Ved lån som skal dekke materialutgifter til

flere kunstverk, må tas særbestemmelser.

Til alminnelig kontraktvilkår hører at ikke hele lånesummen skal utbetales, bare det som går med til å dekke kontraktens punkter.

3. Den sakkyndige komité kan tilkalle ytterligere sakkyndighet når den anser det nødvendig. Men den står selv ansvarlig for de endelige innstillinger.
4. Kulturrådet kan vende seg til den sakkyndige komité i alle kunstneriske spørsmål som angår materialfondet.
5. Den sakkyndige komité setter opp budsjett for sitt arbeid.
6. Kulturrådets administrasjon utfører sekretær- og kontorarbeid for komitéen. Det føres protokoll over møtene. Utgiftene til komitéens arbeid, møter, sakkyndig bistand o. a. dekkes av de avsatte midler til materialfondet.

Vedlegg nr. 2 d.

Mandat for Komitéen for høgre utdanning av kunstnere.

1. Komitéen bør gi en oversikt over den nåværende utdanningssituasjon for kunstnere i Norge, og en vurdering av i hvilken utstrekning de nåværende institusjoner dekker behovene i dag for utdanning på disse felter.
2. På dette grunnlaget skal komitéen ta stilling til forslag om utbygging og reformer. Spesielt skal komitéen vurdere om de nåværende og fremtidige undervisningsinstitusjoner i Oslo bør søkes samlet i ett felles anlegg.
3. Komitéen skal komme med forslag til plassering og organisering av de nødvendige institusjoner, og skal herunder også drøfte mulighetene for samarbeid med universitetene og høyskolene.

Vedlegg nr. 2 e.

Utvalget for sikring av høyt prioriterte fornminne.

Utvalget skal sette opp lister over de av våre mest storslåtte minner fra oldtiden som bør sikres for fremtiden, gjennom en utvidet fredning og restaurering. Utvelgelsen av disse fornminner må skje i landsmålestokk, og listen bør bare omfatte monumenter som også etter internasjonal målestokk er på høyeste plan.

Det forutsettes at de enkelte arkeologiske museer samler materiale til bruk for utvalget. Detaljer ved dette oppdrag diskuteres med utvalgets formann.

De oppsatte lister bør klassifisere fornminnene i 2 grupper: Den første listen bør omfatte oppgaver som bør løses innen tiårsperioden 1965—1975. Utvalget bør således foreta en foreløpig beregning av omkostningene. I den andre gruppen samles de oppgaver som av forskjellige grunner kan tåle noen utsettelse.

Utvalget anmodes om å levere sin innstilling innen 1. april 1966.

Vedlegg nr. 3.

Uttalelse til Kirke- og undervisningsdepartementet fra Norsk kulturråd om Norges Musikkhøgskole.

Norsk kulturråd anser opprettelsen av en norsk musikkhøgskole som et nødvendig ledd i utbyggingen av vårt høgre undervisningsvesen, og et vilkår for videre utvikling og vekst i norsk musikkliv. Rådet er derfor enig i at de foreliggende planer må realiseres så snart som mulig. Skal høgskolen få tilfredsstillende arbeidsvilkår, må det trolig skaffes lokaler som er bygget for formålet. Av hensyn til det store behov som er til stede bør man imidlertid ikke vente med realiseringen av planen til et bygg er reist, men søke å komme i gang i provisoriske lokaler. At det under slike forhold ikke blir mulig å gå til full drift fra begynnelsen av, er etter Rådets oppfatning bare en fordel, idet vi neppe står rustet til straks å fylle alle de stillinger som en fullt utbygd høgskole vil kreve.

En musikkhøgskole stiller store krav til det omgivende miljø. Kontakt med et vel utbygd universitet er i våre dager nærmest et vilkår dersom den teoretiske undervisning skal bli tilfredsstillende. Et grunnleggende hensyn er også at musikken ikke kan isoleres fra de andre kunstarter. Et høyt utviklet allmennt kunstmiljø er derfor en nødvendig forutsetning for at de musikkstuderende skal kunne gis en fullverdig opplæring, og hjelpes til en harmonisk kunstnerisk utvikling. Helst må det i dette allmenne kunstmiljø også finnes høyskoler for andre kunstarter, slik at studentmiljøet blir preget av allsidighet og gjensidig påvirkning. Endelig må naturligvis den by som skal huse en musikkhøgskole ha et musikkliv av tilstrekkelig bredde, variasjon og kvalitet. Til dette kreves det lokale profesjonelle symfoniorkestre, profesjonelle kammermusikkensembler, en fast opera og regelmessige solistkonserter. I tillegg til de lokale

krefter bør det være hyppige besøk av utenlandske kunstnere (orkestre, solister og dirigenter).

Disse grunnleggende forutsetninger er en funksjon av en bys størrelse, tradisjon og posisjon, og kan derfor ikke bringes til veie som et ledd i opprettelsen av høgskolen, heller ikke vil de i mer enn høyst begrenset utstrekning (og bare på det musikalske område) kunne utvikles som et resultat av en musikkhøgskoles virksomhet selv over en årrekke.

Plasseringen av den første norske musikkhøgskole kan derfor ikke avgjøres ut fra prinsippet om en rettferdig geografisk fordeling av kulturinstitusjonene, et prinsipp som Rådet for øvrig mener må tillegges stor vekt under planleggingen av vår kulturelle utbygging.

Den aktuelle problemstilling er å sikre musikkhøgskolen det miljø som er en forutsetning for at den skal kunne tilfredsstille vanlige europeiske og internasjonale standardkrav.

Ut fra denne problemstilling er det etter Rådets oppfatning nødvendig å legge høgskolen i Oslo. Både når det gjelder kunstliv i alminnelighet og musikkliv i særdeleshett, står hovedstaden i en særstilling i Norge. Noen av de ønskelige komponenter av musikkhøgskolemiljøet finnes bare der, som f. eks. kunstakademiet, teaterskole, opera, musikk-samling, filmatelier. På alle de andre punkter som kan stilles opp, er Oslos muligheter flere ganger større enn vi finner dem i noen annen norsk by. Det gjelder antall faste orkestre, symfonikonserter, solistkonserter, kor, gjestespill, teatre, kunstsamlinger. Det ville være urett mot de studerende og lærerne ved vår første musikkhøgskole ikke å utnytte dette grunnlag.

Norsk kulturråd vil sterkt understreke at plasseringen av vår første musikkhøgskole i Oslo ikke betyr at all høgre musikkundervisning skal samles der. For det første kan det i framtiden, dersom vår økonomiske og kulturelle vekst fortsetter, snart bli hensiktsmessig med mer enn en institusjon til topputdanning av utøvende musikkunstnere. Men dernest er det allerede i dag et stort behov for en utbygging av høgre musikkundervisning for lærere og lektorer. I Trondheim er musikk fag ved lærerhøgskolen, og vil dermed også få en plass ved det kommende universitet. En tilsvarende plass bør faget få ved Universitetet i Bergen. Det ville være naturlig om studiene ved disse universitetsinstituttene for musikk ble lagt slik an at de også kom de musikkstuderende til gode som ikke tok sikte på lærergjerningen. De ville dermed by verdifulle alternativer til studiet ved Musikkhøgskolen, og gi

muligheter for en differensiering som vi i vårt lille land så altfor ofte må savne.

Vedlegg nr. 4.

Hovedlinjer i avtale mellom de to forleggerforeninger og Kulturrådet.

1.

Avtalen omfatter ny norsk skjønnlitteratur som utkommer på forlag tilsluttet Den norske Forleggerforening eller Norsk Forleggersamband 1965, og er en prøveordning, som tas opp til ny forhandling mellom partene etter nyttår 1966.

Avtalen omfatter ikke Western- og pocket-kriminal, barne- og ungdomsbøker. Den omfatter heller ikke ny norsk skjønnlitteratur som kommer i utgaver som på grunn av avvikende høyere pris utvilsomt skiller seg ut fra vanlige utgaver av skjønnlitteratur.

Oppstår det tvil om et verk hører inn under avtalen av grunner som er nevnt i foregående avsnitt, kan forleggeren foreslå Kulturrådet at verket likevel skal komme inn under den. Oppstår det tvil om en bok hører inn under kategorien skjønnlitteratur, kan forleggeren be Kulturrådet forelegge saken for den norske avdeling av Universitetsbiblioteket i Oslo. Også nye norske bøker som etter Universitetsbibliotekets klassifisering ikke kommer inn under kategorien skjønnlitteratur, kan komme inn under denne avtale hvis de har dikterisk preg.

2.

Av de verk som går inn under avtalen kjøper Norsk kulturråd minst 1 000 eksemplarer i materie, til en pris som svarer til den maksimumsrabatt Biblioteksentralen vanlig får. Kulturrådet har anledning til å nytte Biblioteksentralen som sitt innkjøpsorgan. Levering og oppgjør skjer etter nærmere avtale mellom partene.

3.

Norsk kulturråd betaler en del av forfatterhonorarene for de verk som går inn under avtalen, på følgende vilkår:

- 1) Hele forfatterhonoraret utredes av forleggeren og Kulturrådets andel refunderes forleggeren etter spesifisert regning.
- 2) Forfatterhonoraret for opplag som utkommer i 1965 på inntil 8 000 eksemplarer fastsettes til 20 pst. av bokens heftepris, eksklusive omsetningsavgift, for de forfattere som godtar nedenstående vilkår:

Av honoraret utreder Kulturrådet halvparten (10 pst. av bokens heftepris) for alle solgte eksemplarer inntil 3 000, på be-

tingelse av at forfatteren gir avkall på den rett han måtte ha etter kontrakten til å kreve at forleggerens honorar skal utgjøre mer enn 10 pst. — for disse eksemplarer. For solgte eksemplarer ut over 3 000 inntil 8 000 utreder Kulturrådet 5 pst. av bokens heftetpris. I den utstrekning forfatterens kontrakt med forlaget uten slikt tilskott sikrer ham 20 pst. honorar refunderer Kulturrådet 5 pst. direkte til forlaget. Kulturrådets støtte etter prøveordningen gjelder bøker utkommet i 1965 og salget i 1965, 66 og 67. Salget av disse bøker i 1968 og senere honoreres bare av forlaget, og på vanlige kontraktvilkår mellom forfatter og forlag. For original norsk skjønnlitteratur i billigbokutgave med honorar 7½ pst. eller lavere, utreder Kulturrådet samme honorar som forlaget inntil 8 000 eksemplarer.

- 3) Forleggeren utreder ved utgivelsen fullt honorar for de eksemplarer Kulturrådet kjøper. Vanlig forfatterforskott på 1/3 av honoraret utredes av forleggerne for hele 1. opplag med fradrag av de eksemplarer Kulturrådet kjøper.

Vedlegg nr. 5.

Innkjøpsordningen — liste over Kulturrådets presentasjonseksemplarer av norsk skjønnlitteratur 1965.

Abrahamsen, Odd: Åpen mot lyset
«Anitra»: Lys og skygge over Leikvin
Balstad, Stein: Skogene brenner
Berg, Lars: Du har rett til å leve
Bjerkrheim, Trygve: Lysande land
Bjørneboe, Jens: Til lykke med dagen
Bjørnseth, Finn: Fra de nakne ordene
Borgen, Johan: Barndommens rike
Borgen, Johan: Nye noveller
Boyson, Emil: Europeisk poesi
Breivik, Thomas: Den annen bredd
Brekke, Paal: Det skjeve smil i rosa
Bruheim, Jan-Magnus: Menneskehagen
Buflod, Magnus: Enno ein morgon
Carlsson, Camilla: Hanna
Caspari, Carl: Stormen
Christov, Solveig: Skyldneren
Cobb, Noel: Delfi og andre dikt
Dante v/Henrik Rytter og Sigmund Skard
Dante v/Gundelach: Dante og Beatrice
Dørumsgaard, Arne: Ved lotuskulpen
Eggen, Arnljot: Eit hovud i havet
Eidslott, Arnold: Manes
Enzenberger, H. M. v/ Per Kjelling: Dikt
Fønhus, Mikkjel: Det raser i Haukefjell
Garatun-Tjeldstø, G.: Menneske ved havet

Giæver, John: Med rev bak øret
Griffiths, Ella: Trekantvilla
Grimsmo, Ivar: Gi meg morgendagen
Guldvog, Eirik: Hjemover
Gundelach, Kristen: Kjærlighetens høysang
Gundersen, Gunnar Bull: Kjære Emanuel
Haff, Bergljot Hobæk: Skjøgens bok
Haganæs, Jul: Aprilnetter
Hagerup, Inger: Det kommer en pike gående
Hanssen, Håkon: Mannen på broen
Haslund, Ebba: Det trange hjerte
Hauge, Alfred: Cleng Peerson Ankerfeste
Hauge, Alfred: Det lyse fastland
Hauge, Knut: Kross og Kvitsymre
Haugen, Paal-Helge: Blad frå ein austleg hage
Havrevold, Finn: De gjenstridige
Havrevold, Finn: Duellen
Henriksen, Harriet: Hjertet kan ta feil
Hierman, Audun: Mer enn livet
Hilleren, Per: Når det døde tre blomstrer
Holm, Peter R.: Øyeblikkets forvandlinger
Holt, Kåre: Kongen. Mannen fra utskjæret
Horg, Ingvar: Den onde sirkel
Hovden, Anders A.: Ein krans av år
Hovden, Øystein: Bak havdis grå
Høydal, Olaus: Guds skodespelaarar
Haarberg, Gunnar: E' det kvijtt eller dobbelt
Iversen, Frithjov: Barske karer
Iversen, Frithjov: På flukt i Kongo
Jacobsen, Rolf: Stillheten etterpå
Jensen, Axel: Epp
Johannesen, Georg: Ars moriendi
Johansen, Odd: På heimveg
Karterud, Sverre: Ikke i egen kraft
Kaste, Olav: Og det vart morgon
Klakegg, Anders O.: Heksespel
Kullerud, Erik: Det hendte i går
Lande, Fridtjov: Ukjent nazist
Lang, Ingrid: Ytterst ved havet
Lian, Egil: Sus og dus på by'n
Mathisen, Mathis: De blanke knappene
«Mc Aber»: Hu Gunda
Mehren, Stein: Gobelin Europa
Munheim, Peter: Vinterblomstring
Myhre, Sigmund: Villslått
Mykle, Agnar: Rubicon
Nedreaas, Torborg: Den siste polka
Nicolaisen, Erling: Skyldnere
Nilsskog, Audun: Det svarte berget
Nordrå, Olav: Jeg hilser jorden
Nyhus Teie, Hjørdis: A-moll konserten
Omre, Arthur: Frydenlund
Orvil, Ernst: Skinnende skygger
Orgland, Ivar: Tunfred
Petersen, Roar: Himmelen får vente
Petursson v/Orgland: Krystallar
Ramm, Eva: Kvinnekall og mannefall
Rugeldal, Oskar: Breen i Ulveskaret
Rustbøle, Lars: På farlige veier
Rustbøle, Lars: Vådeskuddet

Rustbøle, Lars: Den ellefte time
 Rønning, Svend: Auroras sønn
 Sandbeck, Vidar: Viser om Lisalill
 Sandemose, Aksel: Dans, dans, Roselill
 Sandsdalen, Halvor J: Bygdestir bak kvite gardiner
 «Satyr» (R. Anthonsen): — og dalstrøkene innenfor
 Saue, Gerd Grønvold: Algirsk vår
 Schwarzott, Tone: Veien til mitt hus
 Seim, Signe: I stillaste timen
 Selmer, Odd: Skriftemålet
 Skagestad, Tormod: Havdøgn
 Skjeslien, Kristine: Du er min sol
 Skjæraasen, Einar: Sang i september
 Skjøsberg, Simen: Vi er blitt fremmede
 Solheim, Elling M: Fotefar
 Solstad, Dag: Spiraler
 Stigen, Terje: Krystallstjernen
 Sundvor, Pål: Det blir ein løyndom
 Sverdrup, Harald: Negeren og solsikken
 Svinsaas, Ingvald: Gullregnen
 Syversen, Kjell: Jeg vil være ung
 Sørbø, Anna: Fra en annen sti
 Takvam, Marie: Mosaikk i lys
 Tellefsen, Einar: Freddy Holm
 «Tufse»: — glad i deg
 Tufteland, Johan: Eit anna hav
 Vatsend, Helge: Et hus ved veien
 «Veronica»: Om jeg ikke husker feil
 Vikør, Jørgen: Domskapellet
 Vold, Jan Erik: Mellom spel og speil
 Vaa, Aslaug: Honningfuglen og leoparden
 Vaage, Ragnvald: Heim frå havet
 Wiger, Merete: — grensen
 Winger, Odd: Novemberspill
 Zwiłgmeyer, Ludvig D.: Veien går vidare
 Øglænd, Magnus: Orfeus til Eurydike
 Østby, Magne: I øde fjell
 Øverland, Arnulf: Livets minutter

Vedlegg nr. 6.

Retningslinjer for behandlingen av søknader (om å komme inn under innkjøpsordningen) fra forlag som ikke er medlemmer av de to forleggerforeninger, eller forfattere som utgir bøker på eget forlag.

(Godkjent av Rådet 30. november 1965).

1. Søknader kan bare komme i betraktning dersom de for øvrig fyller de formelle betingelser m.h.t. kategori, utstyr, pris, tidsfrist for anmeldelse m.v. som til enhver tid blir fastsatt for bøker utgitt av de organiserte forlag.
2. Kulturrådets administrasjon kan selv avgjøre og avslå søknader som åpenbart ikke fyller rimelige minstekrav til litterær kvalitet.

3. For alle andre, mer sannsynlige kandidater skal der innhentes litterære konsulentuttalelser på linje med dem som har hevd i de etablerte forlagene. Hvis konsulenten er i tvil, eller man i Kulturrådets administrasjon finner grunn til å få hans dom bekreftet, bør man innhente to uttalelser. Som konsulenter bør fortrinnsvis anvendes medlemmer av Det litterære råd, eller erfarne kritikere valgt i samråd med Det litterære råd.
4. Konsulentuttalelsen skal, eventuelt sammen med påtegning fra Kulturrådets saksbehandler for litteratur, forelegges Det faglige utvalg for litteratur, som avgjør om boken skal komme inn under innkjøpsordningen. Eventuelle anker forelegges Kulturrådet til endelig avgjørelse.

Vedlegg nr. 7.

Tilskott til barne- og ungdomslitteratur.

Barnebøker 1965 som kom med på listen for skoleboksamlingene og hvis forfattere fikk stipend av Kulturfondet.

Arisland, Bjørg: Jomok og Timtim. (Gyldendal)
 Bendow, Helga-Marie: Filledokka og Tøymannen reiser til Egypt. (Fabritius)
 Borch, Anka: Liv og leven i Tvillingdalen. (Gyldendal)
 Bogenæs, Evi: Alt skjer i juni. (Damm)
 Erichsen, Eli: Signe. (Aschehoug)
 Grimsrud, Per: Gutten fra Gosen. (Damm)
 Grønseth, Jon: På ferietur med Brising. (Rune forlag)
 Hagerup, Anders: Katten som kunne telle til seksti. (Aschehoug)
 Hamre, Leif: Brutt kontakt. (Aschehoug)
 Heggland, Johannes: Den heilage øya. (Det Norske Samlaget)
 Hillern, Per: Sangen fra fjellet. (Ansgar forlag)
 Hole, Hjørdis Graf: De fire vennene. (Gyldendal)
 Kalstad, Marit: Det tomme huset. (Damm)
 Kullerud, Erik: Operasjon Kim. (Nomi forlag)
 Måseidvåg, Sverre: Nødop frå isen. (Fonna Forlag)
 Nordang, Marit: Bimbam i jungelen. (Det Norske Samlaget)
 Prøysen, Alf: Teskjekjerringa i eventyrskauen. (Tiden Norsk Forlag)
 Schrøder, Amund: Gutten som vant verden. (Gyldendal)
 Slettemark, Nils: Spinn ei snelle. (Norsk Barneblad)
 Solberg, Paul: Sme'n og Kremmer'n. (Lunde & Co.s Forlag)

Svendsen, Kari B.: Eventyr for de minste.
(Tiden Norsk Forlag)
Vestly, Anne-Cath: Knerten i Bessby. (Tiden
Norsk Forlag)

Waage, Jan Fredrik: Oppbrudd i Savolaks.
(Damm)
Ørbæk: Zakarias og sjørøver Røverø. (Fa-
britius)